

Mladak

ČASOPIS STUDENATA FAKULTETA ISLAMSKIH NAUKA

Godina XII - Br. 18 - Oktobar 2023. - Cijena 3 KM - Inostranstvo 3 EUR

5

Obilježavanje Dana arapskog jezika
na Fakultetu islamskih nauka

13

Sedmica podrške studenata FIN-a
povratničkim džematima u RS-u

23

U razgovoru sa
profesorom Fatićem:
*U životu je potrebno
tražiti nemoguće,
da bismo dobili realno*

POŠALJI
ŠTA
ŽELIŠ
GDJE
ŽELIŠ
U BIH

1312

BH POŠTA

www.posta.ba

 **BH POST
EXPRESS**

Uvodna riječ

Mlađak. Riječ koja stapa i oplemenjuje u jednu, dva pojma: mladost i razboritost. Za mlade osobe koje trasiraju svoj put, najteže je pronaći adekvatne izvore u svom oblikovanju, da bi u konačnici tog puta postali i ostali istinski vrijedni ljudi.

Kratki historijat ovog časopisa će se prelamati kroz nastavak, a u uvodnoj riječi bih naznačila koliko je njegov opstanak i napredak važan za nas.

Na Fakultetu islamskih nauka nepregledno je more kvalitetne literature koja bi zaista trebala da hrani našu potrebu za traganjem. No, kako to obično biva, većina studenata brzo posustane na putu da, žargonski rečeno, „izbrusi“ svoj jezik i naoštari svoje pero baš na koricama istinski važne literature. Da iz blagog posustanja ne bismo prešli u sljedeći stepen hroničnog zamora časopisa, Mlađak služi tome. Studentu je, kao i svima koji žele omogućeno da pročita nešto zanimljivo, svježe i nešto što će ga inspirisati za daljnje poduhvate. Pored informativnog sadržaja o dešavanjima i aktivnostima na FIN-u, otvorile su se nove rubrike i nove forme pisanja, svih studenata željnih pisane riječi.

Kada se tokom ove godine formirala redakcija u ovom sastavu, glavno pitanje se postavilo, a

to je: da li će biti printanog izdanja? Za iznenadenje nama koji smo mislili da će biti teško zainteresovati studente, poznavajući period i količinu obaveza. Tu i jeste suština. Kvalitetni predah i mogućnost novih inspiracija je bio zadatak ovog broja Mlađaka, koji se kao presedan pojavljuje nakon 9 godina.

Mogu samo da kažem da smo ponosni što smo imali priliku surađivati sa našim profesorima, koji su mimo svog doprinosa u pisanoj riječi, mnogo važne i nadasve roditeljski brižne savjete nam uputili. Čast nam je što je naš mali tim od početne forme redakcije prerastao i došao do svih studenata, svih generacija i smjerova, koji su dali značajan doprinos.

Nadam se da ćete se u nastavku, Božiju voljom, okoristiti, razveseliti, promisliti, i na kraju svega biti zadovoljni našim zajedničkim studentskim uspjesima, koji su se nizali baš popust stranica Mlađaka.

Neka nam ovaj časopis uz Božiju pomoć, zasjaj poput čistog Mlađaka na nebu punom tame i učmalosti satkanog od neizanteresovanosti, briga i bezvoljnosti i neka nam bude putokaz da prateći Svjetlost Svevišnjega, otvaraju se novi horizonti Njegove Milosti i Upute.

Šejla Nezirević
Glavni urednik

Izdavač:

Udruženje studenata FIN-a

Predsjednik Udruženja:

Umihana Šošić

Glavni urednik:

Šejla Nezirević

Zamjenski urednik:

Lamija Spahić

Lektor:

Šejla Nezirević

Recenzent:

prof. dr. Zuhdija Hasanović

Članovi redakcije:

Adnan Mulić

Anis Sulejmanović

Ajla Turčinović

Lamija Spahić

Sejman Rekić

Vanjski saradnici:

Ahmed Šadinlija

Amina Bećar

Belkis Oznur Koylu

Merjem Hasanović

Merjema Opardija

Muhamed Dedić

Umihana Šošić

DTP:

Ali Drkić

Stampa:

Dobra Knjiga, Sarajevo

Adresa redakcije:

Ćemerlića 54, 71000, Sarajevo,

tel: 033/232-982,

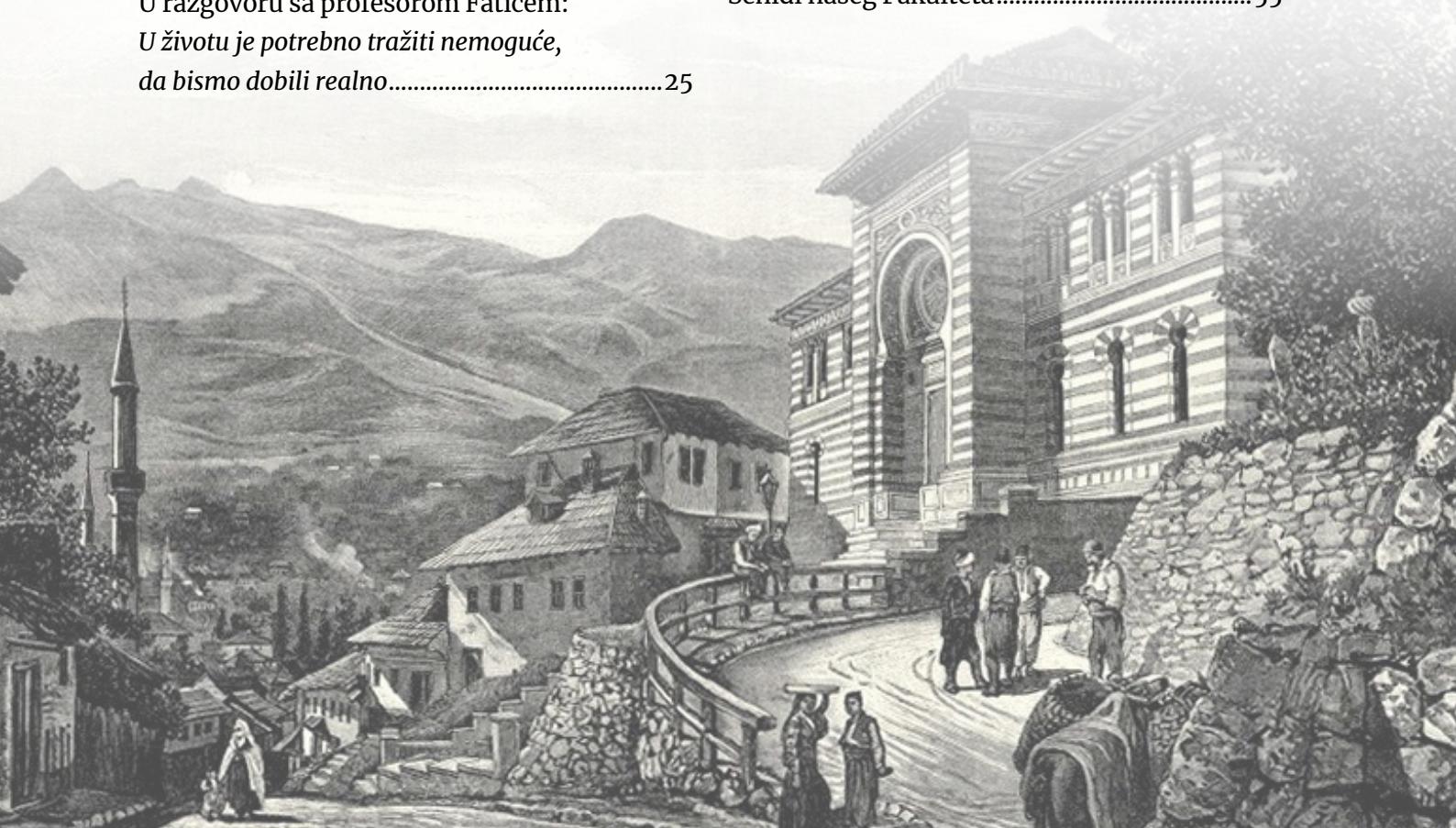
e-mail: urednik.mladjak@gmail.com

Studentski list „Mlađak“ je upisan u registar medija u Ministarstvu obrazovanja, nauke i informisanja Kantona Sarajevo, pod brojem NKM 36/1.

Sadržaj

Obilježavanje Dana arapskog jezika na Fakultetu islamskih nauka	5
Novi hafizi na našem Fakultetu u akademskoj 2022./2023.	7
Izlet studenata Fakulteta islamskih nauka na Vlašić.....	9
Studenti FIN-a na obilježavanju 575. godišnjice Turhan Emin-begove džamije u Ustikolini.....	10
Studijsko putovanje u Beč	12
Sedmica podrške studenata FIN-a povratničkim džematima u RS-u	13
Izazovi medicine kroz prizmu islama.....	16
Duhovna nit u intelektualnom biću Bosne	18
Nađemo se kod džamije.....	20
Kultura i globalizacija: Šansa ili prepreka za dijalog?	21
Ne dozvoli!	23
Nisu vidjeli	24
U razgovoru sa profesorom Fatićem: <i>U životu je potrebno tražiti nemoguće, da bismo dobili realno.</i>	25

Sjećanje na profesora Samira Beglerovića.....	28
„Je l' Sarajevo gdje je nekad bilo?“	32
Ikre, ja Muhammed...	34
Osvrt na tekst: <i>Odgajamo li muslimane ili poltrone</i> iz studentske perspektive	35
Ostvarenje sna.....	38
(Ne) Društvene mreže.....	40
Trenutak vječnosti.....	41
Koracima zuhda do okrilja Božije milosti.....	42
Oholost i zavist	44
Gost.....	45
Refleksija pozicione istine	46
Pogled ka tesavvufskom moru Dželaluddina Rumija.....	47
Safvet-beg Bašagić-mozaik bošnjačke tradicije kroz poeziju.....	49
Ako smo pali, bili smo padu skloni	52
Ja Mustafa,rana zvijezdo duge noći.....	53
Šehidi našeg Fakulteta.....	55

Piše:
Ajla Turčinović,
član redakcije

Obilježavanje Dana arapskog jezika na Fakultetu islamskih nauka

Arapski jezik je zasigurno, jedan od najljepših jezika dunjaluka. Note orijenta koje nosi sa sobom, daju mu posebnu dimenziju, a najljepša poezija pisana je baš na ovom jeziku. Arapski jezik je očuvao i proširio ljudsku civilizaciju i svjetsku kulturu. To je jezik Kur'ana i sunneta, jezik islama, te jedan od najbogatijih jezika na svijetu. Sa preko četiri stotine miliona govornika spada u jedan od najraširenijih jezika na svijetu.

Organizacija Ujedinjenih nacija je 2012. godine, 18. decembar proglašila Međunarodnim danom arapskog jezika. Današnji datum se poklapa i sa 18. decembrom 1973. godine, kada je Generalna skupština UN-a usvojila arapski jezik kao šesti službeni jezik organizacije.

Od vremena dolaska islama na prostor Balkana, arapski jezik je uveden u odgojno-obrazovni sistem. Fakultet islamskih nauka nosi emanet arapskog jezika nastavivši time obrazovnu tradiciju medresa i Šerijatsko-suđačke škole.

19. decembra 2022. godine u prostorijama Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu održana je *Manifestacija Dana arapskog jezika*. Moderatori programa bili su studenti Amila Vesnić i hfvz. Abdurrahman Hadžić. Ašere je proučio hfvz.

Hamdo Solo, a nakon toga gostima se obratila dr. Amira Trnka, rukovodilac Katedre za filologiju Kur'ana.

Program je bio propraćen i obraćanjem dekana, dr. Zuhdije Hasanovića. U svom obraćanju, dekan je izrazio zahvalnost svima koji su učestvovali u realizaciji ovog projekta, te je između ostalog kazao:

„Hvala Allahu, dž. š., Bosna i Hercegovina je kroz povijest uvijek imala talentiranih ljudi, koji su svoju darovitost pokazivali na različitim poljima i prenosili najljepši glas u svojoj domovini, i propitivanje kakva je i kolika je ta Bosna, koja je iznjedrila tolike velikane. Bosna je imala vrhunske mufessire, muhaddise, šerijske pravnike, izuzetne poznavaoce akaida, tesavvufa, arapske stilistike i metrike i drugih islamskih nauka koje su svoja djela ispisivala na arapskom jeziku.„

Nakon dekanovog obraćanja, imali smo priliku rezimirati uspjehe naših studenata na polju arapskog jezika. U nastavku programa, studenti su predstavili video o vakufima Sarajeva, zatim kasidu o arapskom jeziku, ilahiju u izvedbi akademskog hora Fakulteta, te video na temu „Koliko naši sugrađani poznaju arapski jezik“.

Udrugom dijelu programa, gosti su se mogli počastiti zakuskom, te zabaviti različitim igrama, crtanjem kane i pisanjem kaligrafije. Važno je napomenuti da je ovaj program uspješno realizovan zahvaljujući Udruženju studenata, na čelu sa predsjednicom Umihanom Šošić, zatim organizatorom programa Hilmijem Sherbijem te vrijednim studentima koji su svojim nesobičnim zalaganjem i angažmanom doprinijeli realizaciji ovog projekta, kao i rukovodstvu Fakulteta islamskih nauka.

Kolika se važnost daje izučavanju arapskog jezika, ali i koliku ljubav gajimo prema ovom jeziku na našem Fakultetu, govori nam i učešće studenata na Debatnom takmičenju na arapskom jeziku na nivou univerziteta, čiji je organizator bila država Katar, a održano je u turskoj prijestolnici - Istanbulu u periodu od 17. do 22. juna 2022. godine. Po prvi put na ovakvoj smotri

znanja i ljubavi prema arapskom jeziku Bosna i Hercegovina je imala svoje predstavnike u ekipi studenata Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu i Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Ovu ekipu, koja je ponosno nosila bajrak naše zemlje i Zajednice činili su: hfz. Hamdo Solo, hfz. Amel Didić, hfz. Abdurahman Hadžić i Anes Jugović. U konačnom plasmanu ekipa koja je predstavljala Bosnu i Hercegovinu takmičenje je završila na 9. mjestu od 28 timova u kategoriji ekipa kojima arapski nije maternji jezik što predstavlja uspjeh vrijedan pažnje i spominjanja.

Nadamo se da će i naše generacije nastaviti stopama starijih studenata u kojima sigurno možemo imati uzore na koji način pristupiti radu i do čega nas naš trud može dovesti.

Priredile:
Šejla Nezirević,
glavni urednik
Lamija Spahić,
zamjenski
glavni urednik

Novi hafizi na našem Fakultetu u akademskoj 2022./2023.

Pred Komisijom za hifz Rijaseta Islamske zajednice (IZ) u Bosni i Hercegovini 16.1.2023. posljednje ajete Kur'ana je proučila Anita Nurković, te time stekla titulu hafize Časnog Kur'ana. **Hafiza Anita (Zino) Nurković** rođena je 17. juna 2001. godine u Rožajama. Završila je Medresu „Mehmed Fatih“ u Rožajama, a trenutno studira na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Hifz je učila pred muhaffizom mr. hfv. Salih-ef. Halilovićem, imamom Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu koji je poхvalio njenu posvećenost i ustrajnost.

Hafiza Anita je neko ko uspješno svoje ambicije sprovodi u djela, s daškom lahkooće. Neko, ko s osmijehom uvijek oplemenjuje društvo svojim prisustvom. Upravo ova činjenica, da je nastavila svoje obrazovanje na Fakultetu islamskih nauka, doprinijela je tome da ju baš na smjeru za Islamsku vjeronauku- religijsku pedagogiju, dočeka hafiza Sumeja Bilčević, koja je ovu veliku životnu titulu ponijela na svojim plećima, već u devetom razredu osnovne škole. Pored hafize Sumeje, našli smo se i mi, kolege pedagoškog smjera u ulozi podrške. Družeći se uz ove dvije čuvarice Kur'ana Časnog, koje nur u prsim i na licima nose, možemo samo osjetiti radost zbog Milosti Njegove, što nas okuplaju u dobru i pružaju snažne temelje nekih novih nada, novih početaka, novih uspjeha, baš

poput pustinjskih ruža koje iz ništavila prašine iznjedre očaravajuće latice. Nekoliko riječi koje je hafiza Sumeja poklonila Aniti, istinski i sestrinski glasile su:

Moja posebna prijateljice, sada plemkinjo ummeta, neka ti Kur'an bude najbolji prijatelj, utjeha u teškoći, smiraj u nemiru.

Vremenom ćeš shvatiti koliki si trag ispisala na stranicama svog života, ali i na životima ljudi oko sebe. Vidjela si da je Kur'an neobjasnjivo čudo, da ćeš njime naći izlaz za najveća životna iskušenja, da će ti on postati istinska sreća i najveći razlog tvog postojanja. Ljudima oko sebe si pokazala šta znači hrabrost u svojoj punini, da se ustrajanjem može prevazići svaka prepreka, samo ako želiš. Ponosno nosi svoju krunu! Nadamo se da ćeš uz pomoć Uzvišenog, nastaviti redati uspjehe i dalje nam biti primjer svojim bivstvovanjem.

Još jedan od novih hafiza na našem Fakultetu je i Muhamed Vehab. **Hafiz Muhamed (Mirnes) Vehab** rođen je 7. maja 2002. godine u Zenici. Svršenik je Gazi Husrev-begove medrese koju je završio kao učenik generacije, gdje je i započeo svoj put hifza kod muhaffiza, profesora Mensuda Đulovića, kojem je ovo bio jedanest kandidat. Muhamed je hifz polagao u periodu od 17. novembra do 1. decembra, pred komisijom koju su činili: hafiz Mensud Đulović (muhaffiz), hafiz Ismet-ef. Spahić, hafiz

Omer Zulić, hafiz Nedžad Ćeman i hafiz Elmir Mašić. Hafiska dova je održana u džamiji džemata Obre (MIZ Kakanj), a svečanosti su prisustvovali brojni hafizi, imami, rodbina i prijatelji. Izaslanik reisul-uleme bio je prof. dr. hfz. Mevludin-ef. Dizdarević, muftija zenički.

Za naš list, hafiz Muhamed je kazao:

„Put hifza, uistinu, za mene predstavlja jedno od najljepših iskustava u životu. Mjeseci napornog rada, truda i odricanja su urodili jednim divnim plodom. Osjećaj je neopisiv, a najjednostavnije bih ga opisao kada bih kazao da je to Allahova velika blagodat koju znaju samo oni koji su je doživjeli. Velika je čast i odgovornost pridružiti se velikoj porodici čuvara Božije Knjige, posebno kada znamo vrijednost koju ti ljudi imaju kod Gospodara. Put hifza je sa sobom nosio žrtvu, ali onu žrtvu koju je vrijedno iskusiti i koja donosi zagarantovanu sreću, uz Božiju pomoć, na oba svijeta.“

Izlet studenata Fakulteta islamskih nauka na Vlašić

Jednog lijepog vikenda, 14. i 15. januara 2023. godine, studenti IV godine Fakulteta islamskih nauka boravili su na Vlašiću u pratinji profesora dr. Orhana Bajraktarevića i asistentice Mirzete Brkić, MA.

Studenti su imali priliku obići i boraviti u Rodnoj kući Ive Andrića, gdje su od kustosa muzeja čuli bogatstvo informacija i podataka o životu i djelu književnika Andrića. Na brojna pitanja je odgovoren, a posebno inspirativnim studenti su našli pismo iz 1920. godine Ivi Andriću od prijatelja Maksa Levenfelda, čija je tematika raspravlјana u daljem putovanju.

Slobodno vrijeme studenti su proveli u šetnji, igrama na snijegu i istraživanju planinskog terena, dok su navečer upriličili ugodno zajedničko druženje.

Drugi dan boravka na Vlašiću, upoznavali su proplanke i staze srednjobosanske planine za koju su se uvjerili da uistinu ima dušu.

Po završetku putovanja studenti su, poniješi novo iskustvo i lijepu uspomene, uputili zahvalu profesoru, asistentici, ali i vlasnicima pansiona "Pčelica" u kojem su boravili, a čije je gostoprимstvo bilo na visokom i zavidnom nivou.

Piše:
Sejman Rekić,
član redakcije

Studenti FIN-a na obilježavanju 575. godišnjice Turhan Emin-begove džamije u Ustikolini

Usubotu, 27.5.2023. godine, grupa studenata Fakulteta islamskih nauka boravila je u posjeti Muftijstvu goraždanskom, povod je bio obilježavanje 575. godišnjice Turhan Emin-begove džamije u Ustikolini koja slovi za najstariju/prvu džamiju u Bosni i Hercegovini. U toku posjete nismo posjetili samo Turhan Emin-begovu džamiju, nego smo, kroz aktivan program putovanja, obišli razne lokacije i naučili nešto novo o ovom kraju.

Prva lokacija prilikom posjeta bila je Grebak, historijski važan plato koji je imao veliku ulogu u svim ratnim dešavanjima na ovom području, a posebno u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Prigodan historijski čas održao je Ferid Beganović, svjedok i učesnik raznih akcija na ovom terenu. Grebak je prostor kojim je nekada prošla vojska sultana Mehmeda Fatiha, njime je prolazila i vojska u prvom, potom i u drugom svjetskom ratu. Ono po čemu mi možemo pamtitи Grebak, kroz predavanje gospodina Ferida, jeste njegov značaj u vremenu agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Kolone izbjeglica, izmoreni vojnici Armije i slični prizori, kroz priču ovog kazivača su nam davali sliku i jednu poruku – Grebak je mjesto naše pobjede, baš zbog toga što se na njemu pokazala snaga zajedništva, pa su vojnici preveli više hiljada izbjeg-

glica na sigurno, sve to zajedničkim radom. Nakon toga upriličen je posjet džamiji Hadži Muje Durakovića u Fočanskoj Jabuci, kratak predah, podne-namaz i ručak u hanu ove džamije je bio prilika da se pobliže upoznamo sa aktivnostima na području Medžlisa islamske zajednice Ustikolina, na čijem je čelu glavni imam Edib-ef. Efendić. Poslije ručka upriličene su posjete mezarju na Presjeci, a nakon toga porodičnom mezarju Čengića na Odžaku kod Ustikoline. Historijski čas o ovim mezarjima je održao Sead Čengić, predsjednik Izvršnog odbora MIZ Ustikolina.

Mezarje na Presjeci je najstarije mezarje u Bosni i Hercegovini, dok je porodično mezarje Čengića među najstarijim. Prilikom ove posjete mogli smo se upoznati sa oblikom i stilom nadgrobnih spomenika muslimana u Bosni i Hercegovini kroz historiju, budući da ova mezarja,

a posebno porodično mezarje Čengića, obiluju primjerima nišana od 14. vijeka pa do danas. Fascinantno saznanje je bilo to da je Pre-sjeka jedno od najstarijih naselja, a načini sahranjivanja prvih muslimana, poput Turhan Emin-bega ostavlja bez daha. Mezarovi su pripremani, zidani i pažljivo sastavljeni, do dana današnjeg svjedoče o posebnosti života njihovih stanovnika. Bila je ovo prilika da kroz njih upoznamo i sebe, da shvatimo njihov život, jer svaki nišan ima svoju priču. Posebno je fascinirao šehidski nišan sa motivima polumjeseca, sablje i desne ruke, oblikom podsjeća na današnje bijele nišane naših šehida. Posjeta Ustikolini ne bi bila potpuna bez posjete Foči, tako smo posjetili Aladžu džamiju i Carevu džamiju u Foči, dočekao nas je glavni imam MIZ Foča, Miralem-ef. Hodžić i održao prigodno predavanje o samoj Aladža džamiji, kao i prilikama u Foči.

Aladža džamija, na mjestu gdje je njen vakif Hasan Nazir sreo svoju majku, u blizini ušća Ćehotine i Drine, okrijepila nas je svojom ljepotom, a dušu nam napunila smrćnjem. U tom ambijentu kompleksa Aladže smo večerali i krenuli put Ustikoline, pripremajući se za centralnu tačku svog programa – Turhan Emin-begovu džamiju. Turhan Emin-begova džamija slovi za najstariju džamiju u Bosni i Hercegovini, također je jedna od najvećih, što upu-

će na prisustvo velike muslimanske zajednice i prije dolaska Osmanske države. Preživjela je mnoge opasnosti, ali ne i agresiju na Bosnu i Hercegovinu, kada je srušena. Današnja džamija je sagrađena na izvornim temeljima i odraz je kontinuiteta islama. Kad čovjek pogleda ovu džamiju ima osjećaj kao da mu ona govori sljedeće: "Mi ovdje nismo došli sa strane, ovo je naša zemlja, tu nismo stranci, tu smo bili tu čemo ostati!". Prigodan program između akšamskog i jacijskog namaza izveli su članovi Akademskog hora našeg fakulteta, a prisutnima su se obratili Remzija-ef. Pitić, muftija goraždanski i Edib-ef. Efendić, glavni imam MIZ Ustikolina. Bio je ovo svečan trenutak za džematlije ove džamije, ali i cijelog muftijstva goraždanskog.

U svom predavanju, Remzija-ef. Pitić je nagnasio historijski kontinuitet islama na ovom području, osvrnuo se na znamenite Bošnjake koji su doprinosili raznim carstvima, a iz tog su kraja. Posebna je stvar to što je islam u Bosnu, preko Ustikoline i njenih stanovnika, došao prije samog dolaska sultana Mehmeda Fatiha i Osmanske države, čemu svjedoče brojni dokumenti, Turhan Emin-begova džamija i mezarja kojima je upriličen posjet.

Centralna poruka ove svečanosti bi bila da trebamo biti svjesni sebe, svoje bogate historije i identiteta, nikako ne biti pognute glave nego čvrstog stava, kako bismo doprinijeli društvu i domovini.

Piše:
Ajla Turčinović,
član redakcije

Studijsko putovanje u Beč

Putovanja su najbolji način da očvrsnu prijateljski odnosi, da se kreiraju lijepi priče i u škrinji uspomena poslože oni najljepši provživljeni trenuci. Svoje najljepše momente sreće studenti Fakulteta islamskih nauka su u samo nekoliko dana proveli na studijskom putovanju u Beč.

U periodu od 2. marta do 5. marta 2023. godine, grupa studenata i studentica Fakulteta islamskih nauka Univerziteta Sarajevo boravila je u Beču. Kako svako hairli putovanje počinje Božijom Riječju, naše je uljepšao hafiz Abdurrahman Hadžić, student treće godine Fakulteta islamskih nauka, interpretirajući odlomak iz Časnog Kur'ana, te čineći hajr dovu za hairli i sigurno putovanje. Grupa studenata je dočekana na najljepši način od strane članova i koordinatora Mreže mladih u Beču, te vrijednih džematlija džemata Bosna. Tu je omladina upoznala naše studente sa džematom, te su studenti imali priliku da klanjaju džuma-namaz.

U večernjim satima, iza jaci namaza upriličen je kviz znanja, gdje su se takmičili naši studenti i studentice, te domaćini. Kviz se sastojao iz različitih oblasti, no svi učesnici su pokazali da raspolažu znanjem, što i jeste imperativ naše Knjige. Akademski hor FIN-a je svojim milozvučnim glasovima i izvedbama još više podigao atmosferu. Nakon kviza upriličeno je omladinsko druženje u prostorijama džemata.

Naredni dan su studenti imali priliku da obidu najzanimljivija mjesta Beča, a u tome su im pomogli članovi Mreže mladih. Odveli su ih u posjetu Univerzitetu Beč, te su se studenti nakon kraćeg obilaska prostorija upoznali sa historijom spomenutog Univerziteta, družili sa kolegama i kolegicama sa različitih programa, te razmijenili iskustva. Također su razgovarali o mogućnostima nastavka školovanja u Austriji, kao i prilikama koje ova visokoškolska ustanova nudi omladinici.

Kako nam je prethodio Dan nezavisnosti najdraže nam domovine, naši studenti su zajedno sa omladinom Beča bili u prilici da prisustvuju panel diskusiji u Islamskom centru Ebu Hanife. Naše vrijedne panelistice, predsjednica Udruženja studenata- Umihana Šošić, te urednica web portala Mlađak- Šejla Nezirević, su svojim izlaganjima pokazale kako one pripadaju omladini koja je spremna čuvati i voljeti svoju domovinu. Diskusiji su se pridružili i članovi Mreže mladih. Akademski hor FIN-a je interpretacijama domoljubnih ilahija i kasida uljepšao večer. Nakon diskusije, upriličeno je druženje sa omladinom.

Firma Vildan Tours d.o.o. je podržala putovanje studenata i studentica u Beč. Vrhunska usluga, kao i prijatni i susretljivi vozači su uvažavali sve potrebe putnika, a i bezbjedno su ih doveli do njihovih odredišta.

Priredila:
Lamija Spahić,
zamjenski
glavni urednik

Sedmica podrške studenata FIN-a povratničkim džematima u RS-u

Kako kaže dobro poznata poslovica: Na mlađima svijet ostaje, a dio mlađih smo i mi, studenti Fakulteta islamskih nauka. Udruženje studenata FIN-a u saradnji sa Muftijstvom tuzlanskim organizovalo je i sprovedlo *Sedmicu podrške studenata FIN-a povratničkim džematima u RS-u*.

Ova sedmica obuhvatala je više aktivnosti, kojima su se studenti rado odazvali.

U ponedjeljak, 06.03.2023. godine promovisana je knjiga *Na strani čovječnosti*, autorice Ajše Hafizović - Hadžimešić. Pored autorice o knjizi je govorila i predsjednica Udruženja žena Podrinja, majka Šuhra Sinanović. Promotorke su u svojim nadahnutim govorima istakle najvažnije dionice iz cjelokupnog procesa suđenja ratnim zločincima pred Haškim tribunalom.

Knjiga ustvari i govori o tim procesima, a sadrži intervjue sudija, tužitelja i drugih osoba vezanih za Haški tribunal. Autorica Hafizović-Hadžimešić je posebno istakla važnost samog formiranja tribunala u Hagu, kao i doprinos prvih sudija i tužitelja, s obzirom da su se optužnice podizale do 2004. godine. Posebno interesantna činjenica je da mnogi svjetski mediji nisu vjerovali da će rad tribunala ustvari zaživjeti. Majka Sinanović je akcenat stavila na borbu Majki i njihov doprinos u cjelokupnom

razvoju tribunala u Hagu. Po njenim riječima, nijedan bitniji događaj kao što su podizanje optužnice ili izricanje presude nije prošao bez prisustva Majki, koje su se uglavnom samostalno organizirale i putovale u Hag. Nakon promocije uslijedilo je druženje prilikom kojeg su studenti slušali različita iskustva iz tridesetogodišnje borbe za pravdu koju vode Majke Srebrenice.

Noć poslje, studenti su imali priliku u Amfiteatru našeg Fakulteta pogledati film „Za one koji ne mogu da govore“, režiserke Jasmile Žbanić.

Ono što je privuklo najviše pažnje, kako studenata našeg Fakulteta, tako i šire javnosti je tribina na kojoj su gosti bili imami iz povratničkih džemata. U toku svojih obraćanja, sa nama su podijelili svoja iskustva i opisali neke dijelove života u mjestima manjeg entiteta. Njihova izlaganja bila su prepuna emocija, pa nije bilo čudno vidjeti kako je publika kradom brisala suze. Gosti predavači na ovoj tribini bili su: hfz. Omer-ef. Camić – MIZ Janja, hfz. Mahir-ef. Kevrić – MIZ Livno, hfz. Amir-ef. Mahić – MIZ Kozarac, Amel-ef. Kozlić – MIZ Rogatica, Sadet-ef. Bilalić – MIZ Gacko, Omer-ef. Redžić – MIZ Prijedor, Samir-ef. Camić – MIZ Bijeljina, Fikret-ef. Čelenka – MIZ Prnjavor, a tribinom su moderirali profesorica Zehra Alispahić i docent Samedin Kadić.

The poster features the Faculty of Islamic Sciences logo at the top, followed by the text "FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA UNIVERZITETA U SARAJEVU". Below this, it says "ORGANIZIRA TRIBINU I RAZGOVOR O TEMI". The main title "Iskustva imamskog rada u povratničkim džematima" is prominently displayed in large blue letters. Underneath the title, there is a list of "Gosti imami:" with their names and corresponding MIZ locations: Hfz. Omer-ef. Camić - MIZ Janja, Hfz. Mahir-ef. Kevrić - MIZ Livno, Hfz. Amir-ef. Mahić - MIZ Kozarac, Amel-ef. Kozlić - MIZ Rogatica; and Sadet-ef. Bilalić - MIZ Gacko, Omer-ef. Redžić - MIZ Prijedor, Samir-ef. Camić - MIZ Bijeljina, Fikret-ef. Čelenka - MIZ Prnjavor. At the bottom left, there is a small image of a traditional Bosnian coffee pot (džezva). The text "Četvrtak, 09.03.2023. u 18.00 sati" and "Atrij Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu, Ćemernica 54" is also present.

Kao kruna ove sedmice i svih aktivnosti, došla je posjeta Srebrenici i Bratuncu. Studenti su imali priliku cijeli dan provesti u ova dva bosansko-hercegovačka grada i pobliže se upoznati sa njima.

Posjeta je započela posjetom Memorijalnog centra Potočari, gdje su studenti imali priliku pogledati film o genocidu i od našeg domaćina Ahme Mehmedovića, koji nas je dočekao široko raširenih ruku, saznati nešto više o izložbama koje su postavljene i koje su studenti imali priliku obići, ali i dobiti odgovore na neka pitanja koja su ih zanimala, a na koja je naš domaćin izvrsno odgovorio.

Nakon klanjanja podne-namaza i obilaska šehitluka, studenti su krenuli do EMMAUS centra, gdje su ručali i družili se sa Majkama Srebrenice. Ovom prilikom su i članovi Akademskog hora našeg Fakulteta izveli prigodan program i razgalili duše prisutnih svojim glasovima. U razgovorima sa Majkama naučili smo mnogo stvari koje će nam sigurno koristiti u našim životima, a njima smo obećali da ih nećemo zaboraviti i da ćemo uvijek braniti svoju jedinu Domovinu. Nakon zajedničkog ručka sa Majkama upriličen je i obilazak novosagrađenog Centra "Hatidža Mehmedović", u kojem majke od ljeta svakodnevno borave.

U predvečernjem terminu grupa studenata je u pratnji glavnog imama Medžlisa IZ-e Bratunac posjetila dvije povratničke porodice sa kojima se vodio razgovor o povratku i izazovima života u manjem bosanskohercegovačkom entitetu RS. Porodicama su studenti uručili i prigodne hedije.

Nakon posjete porodicama u zgradbi Medžlisa IZ-e Bratunac upriličen je prijem za rukovodstvo Udruženja studenata FIN-a kojem su prisustvovali glavni imam Elvir-ef. Hodžić, predsjednik Medžlisa Admir-ef. Velić, te poslanik u Narodnoj skupštini RS-a gospodin Ramiz Salkić.

Centralna manifestacija je održana u Domu kulture u Bratuncu, a okupila je veliki broj gostiju i omladine iz cijelog Podrinja. Ovom prilikom prigodan program su izveli studenti našeg Fakulteta: Hasanaga Muminović, Seida Ličina, a kroz program nas je vodio hafiz Abdurahman Hadžić. Akademski hor našeg Fakulteta je uz prigodne ilahije i kaside svojim umilnim glasovima milovao srca onih koji su bili prisutni u ovim lijepim momentima i zajedno sa nama svjedočili da smo za našu Domovinu uvijek svi tu.

Na kraju programa, upriličeno je druženje sa omladinom Podrinja u Gradskoj džamiji u Bratuncu, gdje su se mladi ljudi (oni na kojima ostaje svijet) međusobno upoznali i sa ugodnim razgovorom, razmijenjenim mišljenjima i druženjem upotpunili ovu sedmicu.

Izazovi medicine kroz prizmu islama

Udruženje studenata Fakulteta islamskih nauka UNSA u saradnji sa studentima Medicinskog i Stomatološkog fakulteta UNSA, te Gazi Husrev-begovom bibliotekom 21. decembra 2022. godine realizovalo je panel-diskusiju o temi "Izazovi medicine kroz prizmu islama: abortus i vantjelesna oplodnja".

Ovom prilikom su iz različitih naučnih perspektiva govorili dr. Amela Hodža, dr. Aida Tule, doc. dr. Samedin Kadić i doc. dr. Senad Ćeman.

Dr. Hodža je u razgovoru za Media centar IZ istakla kako je ovaj događaj jedan od načina da se sa naučne strane progovori o aktuelnim temama koje nisu dovoljno tretirane u javnom prostoru. *Značajno je skrenuti pažnju na važne teme o kojima se premalo govori. Malo je panel diskusija na kojima se govori o abortusima, a godišnje se napravi više od 46 miliona abotrusa. Posebno se rijetko govori o dugoročnim posljedicama za ženu, kako sa aspekta mentalnog, tako i sa aspekta fizičkog zdravlja. Ovo će svakako biti prvo od predavanja koja ćemo realizovati o ovakvim temama – kazala je.*

Ovom prilikom je pohvalila organizatore, te izrazila riječi zadovoljstva spram interesa studenata za ovaj događaj.

Uz osvrt na značaj multidisciplinarnog pristupa ovakvim temama, dr. Ćeman je ukazao na značajne veze savremenih šerijatsko-pravnih pitanja sa medicinom. *Radi se o temama iz oblasti savremenih fikhskih pitanja u kojima je nužno*

oslanjanje na nalaze struke uz vođenje računa da se u praktičnoj primjeni medicinskih rješenja ne prelaze Allahove granice. U mnogim šerijatskim tumačenjima propisa često se pravi veza sa mišljenjem pouzdanog ljekara, obzirom da se na temelju takvog mišljenja daje tumačenje o dopuštenosti nekog čina – kazao je.

Doc. dr. Samedin Kadić je, uz pohvalu odluke da se o ovoj temi govori iz različitih perspektiva, ukazao na važnost razumijevanja društvenog konteksta i šireg okvira onoga o čemu se govori. *Ni islam ni medicina se ne mogu posmatrati zasebno, zato što živimo u kompleksnom vremenu. Ova konstrukcija ponekad zvuči i banalno, pa nekad i nismo svjesni do koje su u današnje vrijeme razine isprepleteni različiti koncepti. Teško je izdvojiti jedan pojam i posmatrati ga zasebno. Posebno treba imati u vidu razumijevati kontekst, te posmatrati širi okvir određenih pojmoveva – poručio je dr. Kadić.*

Uponedjeljak, 29. maja 2023. godine, u organizaciji Udruženja studenata Fakulteta islamskih nauka UNSA i Fondacije Academia, a uz podršku Gazi Husrev-begove biblioteke, upriličena je druga po redu panel-diskusija o temi "Izazovi medicine kroz prizmu islama: transplantacija organa i genetički inžinjering".

Ovom prilikom su iz različitih naučnih perspektiva govorili prof. dr. Zijah Rifatbegović, doc. dr. Jasmin Šutković i doc. dr. Senad Ćeman. Panel diskusiji je prisustvovalo preko 200 mlađih ljekara, studenata i studentica, teologa, ali i pravnika, inžinjera, srednjoškolaca, kao i ljudi iz različitih profesija, što nas posebno raduje.

Na samom početku, prisutnima se obratio Adem Nuhović, predsjednik Udruženja studenata medicine u BiH, te iskazao duboku žal zbog tragično preminule mlade doktorice Azre Spahić u nedavnoj saobraćajnoj nesreći, te kazao da je rahmetli Azra bila studentica čiji su trud, rad i zalaganje primjer na koji se trebamo ugledati. Zatim je doc. dr. Senad Ćeman proučio hatma dovu.

Potom, ispred kolektiva Gazi Husrev-begove biblioteke pozdravnu riječ uputila je Šahsena Đulović koja je akcentirala važnost ovakvih događaja, te pohvalila mlade ljude na inicijativi i kreativnim idejama.

Panel diskusiju je otvorilo izlaganje prof. dr. Zijaha Rifatbegovića, vanrednog profesora sa Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli koji je govorio o samom procesu transplantacije organa, praksi u Bosni i Hercegovini i regionu, kao i o aspektima koje mlađi ljekari mogu promijeniti na bolje. Potom, doc. dr. Jasmin Šutković, sa Internacionalnog univerziteta u Sarajevu (IUS) govorio je fenomenu genetičkog inžinjeringa, njegovim prednostima i realnim opasnostima, ali i svom iskustvu rada na tom polju. Doc. dr. Senad Ćeman, sa Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu, govorio je tome kako islam, tj. šerijatsko pravo gleda na ova dva postupka, te prezentirao određene uvjete koji se moraju ispuniti kako bi transplantacija organa, te genetički inžinjering bili u skladu sa principima islama, te načelima Šerijata.

Nakon izlaganja, uslijedila je diskusija, gdje su prisutni imali priliku postavljati pitanja, dati komentare, podijeliti svoje osvrte i mišljenje.

Na samom kraju, panelistima su uručene zahvalnice i prigodni pokloni. Pored naših panelista, još jednom duboku zahvalnost želimo izraziti vrijednoj ekipi i uposlenicima Gazi Husrev-begove biblioteke, kao i svima koji su doprinijeli da ovaj događaj bude uspješan.

Piše:
Adnan Mulić,
član redakcije

Duhovna nit u intelektualnom biću Bosne

Uizučavanju socio-kulturološkog fenomena starih naroda, nezaobilazna tačka jeste duhovnost. Ona nerijetko u cijelini formuliše biće jednog etnosa. Kroz stoljeća, na prostoru naše domovine smjenjivala su se različita teološka uvjerenja, koja su se u manjoj ili većoj mjeri razlikovala od ostatka civilizacije. U tom kontekstu, starovjekovni politeizam bosanskih Ilira (plemena Japoda, Desidijata, Mezeja itd.), iako sličan, u doglednoj mjeri je nosio različitost u odnosu na rimski, grčki i anglosaksonski politeizam; srednjovjekovna Crkva bosanska je u mnogome imala diferentno tumačenje kršćanstva u odnosu na kršćanski Istok i Zapad; a također i pet-stoljetno tumačenje islama na našim prostorima, u sebi nosi prepoznatljive karakteristike koje krase široku inkluzivnu lepezu islamske misli.

Starovjekovni ilirski politeizam u Bosni

Od antičkih vremena Bosna je bila strateški važna lokacija glede svoje pozicije na geopolitičkoj karti starog svijeta kao most sredoziemnog i panonskog bazena, te i zbog svog obilja prirodnim bogatstvima. Taj strateški značaj je na ovo tlo privukao velesile poput Fenikije, Grčke, Rima itd. U takvoj atmosferi miješanja raznih kultura sa domicijelnim ilirskim stanovništvom, teološka uvjerenja žitelja ovog

prostora poprimaju unikatan diverzitet. Konstantno prisustvo velikih sila je ovdašnjim ilirskim plemenima dopustilo da uživaju moć i uticaj, koja su postignuta moć pretakali u svoja minijaturna kraljevstva na različitim dijelovima Bosne i Hercegovine. Tako su prema rimskim zapisima sjeveroistokom Bosne vladali Japodi, koji su u antičkim zapisima opisani kao hrabro i ratoborno pleme. Njihov duhovni centar bio je u okolini današnjeg Bihaća, gdje je iskopano dvadesetak zavjetnih ploča, kao i kosti životinja koje je ovo pleme žrtvovalo svojim božanstvima. Srednjim dijelom Bosne vladali su Desidijati. Tridesetih godina prošlog vijeka, otkrivena je ploča na kojoj je zapisano njihovo središte Haedum (okolina današnje Breze) kao i ime njihovog poglavice a ujedno i religijskog vođe Valensa. Dr. Enver Imamović u svojim djelima navodi da je Bosna u antičko vrijeme bila paganska zemlja u kojoj je bilo prisutno 40 raznih vjera, a njeno stanovništvo je obožavalo čak 52 božanstva.

Dokazano je da se ilirski politeizam temeljio na grčkim i rimskim vjerovanjima, te je tako i u ilirskoj teologiji glavno božanstvo vezano za nebo, dok je uz njega bio vezan veći broj manjih božanstava. Ovakav politeizam je na našim prostorima ostao ukorijenjen, te se

njegov uticaj može primijetiti i na pojedinstima u učenju Crkve bosanske.

Srednjovjekovni period i Crkva bosanska

Seobom naroda, ilirska plemena bivaju skoro istrijebljena. Međutim, obilježenost naše zemlje brdima i planinama, u velikoj mjeri pomaze da se enklava Ilira sačuvanih u njenim prsima održi i nastavi živjeti. Slaveni koji su prodrli sa Istoka, ne uspijevaju nametnuti svoje kulturološke crte u potpunosti, što uz dodatni vanjski uticaj kreira jedinstvenu ličnu kartu naroda ove zemlje po kojoj je ona i dan danas poznata. U konačnici, proizvod toga jeste i poznata bosanska hereza, kako ju je Vatikan zvao, odnosno patarenstvo, čija učenja bivaju sabrana pod krovnu teološku instituciju srednjovjekovne Bosne – Crkvu bosansku. U tumačenjima Vatikana, institucija Crkve bosanske nastoji se prikazati kao krivo i pogrešno tumačenje kršćanstva. O njenoj moći dovoljno govori podatak da se na ovim prostorima uspjela održati sve do početka XVII stoljeća, kada umiru posljedni bosanski krstjani. Više je razloga kojima možemo objasniti toliku moć ove institucije. Prvi razlog jeste njena državotvornost; uzajamno sa jačanjem države jačala je i njena unikatna religija, koja ubrzano biva i zvaničnom religijom države. Drugi razlog jesu njeni poprilično liberalni standardi za srednjovjekovne okvire (inovjerci nisu bili protjerivani), te je naglasak bio na ličnoj relaciji sa Bogom za razliku od tadašnje katoličke crkve koja je većinom isključivala bilo kakav odnos s Bogom mimo svećenstva. Treći razlog jeste svakako njena geografska i politička izoliranost od ostatka svijeta u tom periodu. Nužno je navesti da ovo ne znači da Crkva bosanska nije imalo hijerarhijsko ustrojstvo, naprotiv – imala je, s tim što je njeni svećenstvo živjelo asketskim životom. Na vrhu hijerarhijske piramide bio je did, koji je oblikovao vjerski život i vodio glavnu riječ u teološkom narječju bosanskog krstjanstva. Ispod njega

bili su gosti koji su predstavljali više svećenstvo, dok su na najnižem nivou bili starci koji su predstavljali obično svećenstvo. Ovaj svećenički stalež je svoju teološku naobrazbu sticao na bosanskim univerzitetima koji svojim postojanjem dokazuju da su na ovim prostorima bila upaljena svjetla znanja u periodu u kojem je cijelom Evropom vladao mrak. Jedan takav univerzitet je spomenut u sudskim spisima inkvizicije iz jula 1388. godine, gdje se govori o izvjesnom Jakobu koji je izведен pred inkviziciju. U njegovom svjedočenju se navodi da je desetak godina prije toga poslan u mjesto koje se zove Bosna i u kojem vlada vladar ban.

U tom mjestu, kako on dalje navodi, postojao je univerzitet na kojem su predavali profesozi "magistri". Na tom univerzitetu su, kako prof. Imamović navodi, predavanja držana i na latinskom jeziku, obzirom da je inostrani auditorij itekako imao šta naučiti od bosanskih učitelja. U takvim ustanovama izučavani su teološki temelji krstjanstva, koji su bili naslonjeni na četiri (poznata) jevandjelja Crkve bosanske, i to: Hvalov zbornik, Batalovo, te jevandjelja bosanskih kraljica Jelene i Katarine. Ova jevandjelja izučavana na univerzitetima, predstavljaju centralni stub oko kojeg se svila teološka ideja bosanske vjere. Osnovne karakteristike bosanskog crkvenog nauka jesu: u učenju bosanskih krstjana osjetan je uticaj perzijskog dualizma; Crkva bosanska je za-stupala proasketski način života; prevlada-vajući stav je da Isusovo raspeće i uskrsnuće predstavlja metafizičku pouku a nikako fi-zički primijećen događaj; samo veći religijski centri su imali bogomolju dok su se vjernici u manjim naseljima molili uglavnom ispod lipe (odatle seže neformalni običaj sadnje drveta lipe ispred naših džamija). Dolaskom Osman-lijia, vjernici Crkve bosanske masovno prihvataju islam, te posljednji bosanski did Rastko III umire krajem XVII stoljeća.

VAPAJ DUHA

Piše:
Merjem Hasanović,
vanjski saradnik

Nađemo se kod džamije

Stara džamija u Zagrebu je bila svjedok brojnih događaja. Stajala je tu, u srcu grada, još od davnih vremena. Bila je svjedok molitvi i suza, svjedok radosti i tuge. Ponosno je stajala kao povijesni bedem naroda.

Džamija je satkana od kamena i drveta, sa kuhpolom koja se stameno uzdigla i na horizontu stapala sa prvim slojem nebeskog krajolika. Poput čuvara u dvorištu džamije svile su se i nizale redom isprepletene stabljike ruža laticama okrenute suncu. Unutrašnjost su oslikavali Kur'anski ajeti utisnuti u svaki kamen, poput opomene, uspomene i vodilje. Mjesto gdje su se muslimani okupljali na molitvi i druženjima nikada nije značila samo to.

Budno je motrila kako su se ljudi smjenjivali, kako su dolazili novi stanovnici grada i kako su se generacije mijenjale. Svjedok je ljudske želje i truda da održe svoju vjeru i tradiciju, ali i nastojanja da se prilagode novom okruženju. Takođe ispratila je i mnoge primjere nastojanja da ljudi suštinski nauče razumjeti jedni druge.

I danas, naši koraci se upućuju prema toj „džamiji“, kao da ih netko vodi, kao da nas neka sila tjera prema tom mjestu, a poznata uzrečica građana, „Nađemo se kod džamije“, odaje da je to mjesto gdje se svi osjećamo kao kod kuće, istom sigurnošću obavijeni i svijeni kao jedno biće.

Piše:
Umihana Šošić,
vanjski saradnik

Kultura i globalizacija: Šansa ili prepreka za dijalog?

Dragulj se ne može polirati bez trenja, niti čovjek usavršiti bez iskušenja, riječi su kinесkih mudraca u kojima je djelimično satkana mudrost čovjekovog bivstvovanja na ovome svijetu. Od samog postanka, pa do odlaska na vječno počivalište, pred čovjekom su izazovi, životne prepreke i iskušenja koja ga, od jednog slabića, nejakog stvorenja, čine čvrstim i ne-pokolebljivim u ovozemljском životu. Svaka uspješno savladana prepreka, otvara želju i budi motivaciju za novim izazovima, te svaki individualni uspjeh, doprinosi općedruštvenom blagostanju i napretku. U želji za uspjehom, koja neminovno mora biti velika, čovjek je poput lađe koja plovi nemirnim morem, kojom neu-morno pokušava da upravlja, ali vjetrovi su ti koji mijenjaju putanju, a ne čovjek. Naučiti savladati velike talase i jake vjetrove, kako bi se došlo do zacrtanog odredišta, ključ je uspjeha.

U nastavku ćemo ukratko predstaviti *ploidbu morem* dr. Hamada bin Abdulaziza al-Kawaria, koju je odlučio opisati u svom autobiografskom djelu *The Global Majlis*, publikovanog ne tako davne 2015. godine. Možemo kazati da nije riječ o tipičnom autobiografskom djelu, već i o svojevrsnom priručniku koji obuhvata oblasti kulture, diplomacije, međunarodnih odnosa, ali i umjetnosti, s posebnim akcentom na književnost. Kroz devet različito tematizi-

ranih poglavlja, autor pokušava dati uputstva za uspostavljanje boljih i prosperitetsnijih međunarodnih odnosa, a *cornerstone* tog procesa leži u kulturnoj razmjeni i obrazovanju, te slobodi upoznavanja drugog i drugačijeg. Međutim, autor naročito ističe imperativ očuvanja vlastite kulture, te odupiranju homogenizaciji koja se nameće podsredstvom ideologija i mass medija. Bogato iskustvo dr. Hamada uči čitaljestvo osnovnim principima na kojima počiva diplomatija, ali i daje konkretnе primjere kako te iste principe sprovesti u djelu. Država Katar je primjer o kojeg se mogu ogledati, ne samo druge zemlje Zaljeva, već i sve one koje streme da budu centri obrazovanja, naučno-istraživačkog rada, diplomacije, umjetnosti, a da istovremeno zadrže sve svoje osobnosti koje baštine kroz svoju kulturu i tradiciju.

Pričati istim jezikom ne znači i uspostaviti dijalog. Mnogo je onih koji dolaze sa istog go-vornog područja, baštine identičnu kulturu i tradiciju, a ne mogu naći zajednički jezik. Stoga, postavlja se pitanje *da li je nužno da ljudi dijele iste vrijednosti, običaje i tradiciju kako bi mogli razumjeti jedni druge*, ili je preduvjet za to prefiks *zajedničko*. Dr. Hamad bilježi interesantno promišljanje o čovječanstvu, poredeći ga sa letom u avionu, u kojem dolazi do stapanja dijametalno različitim civilizacijama. Jedan Kinez,

Arap, Amerikanac ili Rus nemaju gotovo ništa zajedničko u pogledu kulture i tradicije. Njihovi životi su regulisani principima i propisima koji su svojstveni samo njima, međutim *da li to znači da oni ne mogu zanemariti te razlike u svrhu uspješnog leta do željene destinacije?* Po završetku leta, Kinez je opet Kinez, Amerikanac je opet Amerikanac, ali su obojica mnogo sretniji jer su udruženim snagama došli do cilja. Zapravo, oni to nikad nisu ni prestali biti, ali potisnuti svoje interesne ili principe, zarad općeg dobra, jeste put kojim čovječanstvo treba da ide. Upravo tako se trebamo postaviti kada pokušavamo riješiti eventualne probleme ili nesuglasice kako na lokalnom, tako i na globalnom nivou. Ukoliko nam je cilj isti, a to je sveopće dobro, mir, sigurnost, stabilnost, onda trebamo udružiti snage, zanemariti razlike i zajedno kao jedno ploviti talasima odupirući se vjetrovima koji sa sobom nose siromaštvo, nemir, glad itd. Ono što smo primijetili jeste da autor naglašava jednu licemjernost, jer su upravo ove negativne pojave često obavijene velom religije.

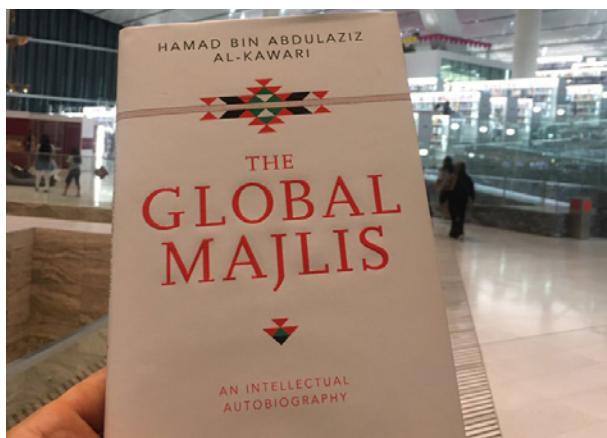
Obaveza mladih ljudi jeste da se bore protiv *Barbara modernog doba* koji uništavaju sve što simbolizira kulturu naroda. Jedno cijelo poglavlje je posvećeno ovoj temi, a adekvatan odgovor nasilnicima i usurpatorima jeste čuvanje vlastite kulture kroz obrazovanje i učenje o njoj, a najbolji način za to jeste knjiga. Primjer halife Me'muna i razmjene knjiga sa čelnicima susjednih imperija, te osnivanje Bejtul-hikme (Kuće mudrosti), prvog naučno-istraživačkog instituta su oni koje je slijedila Država Katar, a plodove tog truda danas ubiru studenti diljem svijeta koji dolaze u Dohu, na seminare, konferencije, radionice, edukacije i sl. S punim pravom se može reći da je Doha glavni grad arapske kulture.

Na kraju ćemo se dotaći simbolike samog naslova knjige. Autor na nekoliko stranica slikovitim primjerima predstavlja značaj medžlisa kroz bogatu tradiciju muslimana, te navodi da

je funkcija medžlisa uvijek bila ista, samo se njegova forma mijenjala pod utjecajem društveno-historijskih okolnosti. Muslimani su pridavali veliki značaj medžlisu kao mjestu na kojem se diskutovalo, razgovaralo, ali i kao podijumu na kojem su se udarali temelji obrazovanja budućih generacija.

Danas je medžlis drugo ime za javni medijski prostor. Na društvenim mrežama, portalima, različitim blogovima i web stranicama ljudi diskutuju, vode debate i razmjenjuju mišljenja, ali ne zaboravimo da je danas (nažalost) internet primarni izvor obrazovanja mladih načina. Benefite globalne mreže treba iskoristiti za promociju kulture, dijalog, upoznavanje drugih tradicija i običaja, međutim škole su mjesto gdje mladi ljudi trebaju učiti prvo o svojoj kulturi, a zatim i o drugim. Obrazovanje je naša dužnost i ono se ne završava utisnutim pečatom na diplomi!

Kroz iskustvo dr. Hamada i primjer Države Katar možemo vidjeti kako upoznavanje različitih kultura i otvorenost prema drugom i drugaćijem, te sloboda mogu odigrati presudnu ulogu u razvoju jedne države. Prihvati različitosti i pokušati pronaći zajednički jezik zarad općeg dobra, je mapa koja pokazuje put ka uspjehu. *Moramo biti isti da bismo se razumjeli* je teza koju je autor u spomenutom djelu opovrgnuo. Različitosti su bogatstvo ummeta, pa ih shvatimo kao priliku za dijalog i upoznavanje, a ne kao prepreku u tome.

ŠTA SE KRIJE IZA STIHOVA?

Piše:
Šejla Nezirević,
glavni urednik

Ne dozvoli!

Nad svjetlima grada ovoga
Širi se miris bijelog cvijeta moga

Tu kam na kamu drhti
Dok majčina topla ruka trepti

To je zemlja roda našeg
Ponosnog i golemog

Suzama nakvašen bajrače
Prkosno sinovi tvoji stoje
Sred bijele i tihe bašće

Obavijeni tišinom
Što reže dah
Sve poslige vas nesta
Posta prah

Suza sa nadom milošću protkana
Od života vaših zemlja satkana

Tišinom glasno gorovite
Svakog musafira dinom razborite

I ne dozvoli da sudbinu tvoju kroje
Oni što ne znaju ni porijeklo ni ime twoje

Ne dozvoli da ti svaka zora sviće s pitanjem
Ko sam? Kakvo li sam biće?
To pitanje postavlja samo ukaljan obraz
Jer savjest ne da nečasnu rabotu

Tad srce postaje golem jaz
Ne dozvoli da budeš pitan na svoju sramotu

Ne dozvoli da ti sve daljine mrtve postanu
Da te nemili pogled nespokojno prati

Jer tad nećeš moći nećeš smjeti
U visinu da se vineš

Sporo će ti prolaziti svi mrtvi časi života tvoga
Uzdahom dugim, uzdahom krhkim, stotinu
puta pitaćeš sebe: Vrijedilo je ili možda nije!

ŠTA SE KRIJE IZA STIHOVA?

Piše:
Anis Sulejmanović,
član redakcije

Nisu vidjeli

Kažu bila jednom dvojica.

A, ta ti dvojica, kažu voljela popit.

Al bili takvi, kažu, iz buradi pili, čaše im bile male.

Pa ti, kad su pili, jedan nagne bure drugom, pa ti drugi prvom.

Jednom kažu, dođe taj prvi, a ovog ti
drugog nigdje.

Šta će ovaj, gledaj okolo, nema, pa ti
on sam bure uprti i nage.

Kako je i sam bio, onako, nejak, ha ti
ona brlja njemu u oči.

Osta hud, bez vida, ko krtica sa
buretom.

Kad ti dođe ovaj drugi, sav se
zadihao, vidi druga, a on ga ne vidi.

Reče ti ovaj drugi, haj ti meni tako
ćorav nagni bure, pa da se ja napijem,
da se okrijepim, onda ću ja tebi.

I bi ti tako, nage ovaj prvi ovom
drugom, a jadan kako i bi slijep, bure
podiže i ovom drugom, pljas, u oči.

Ostali su tako, njih dvojica slijepi.

Poslije toga pričaju mi, iz čaša pili,
kad ih ko pita „što iz čaša, a mogli iz
buradi“.

Kažu, ne vide razliku.

U razgovoru sa profesorom Fatićem

U životu je potrebno tražiti nemoguće, da bismo dobili realno

Nakon 22 godine od prvobitnog nastanka Mlađaka, koji je u svojoj početnoj verziji bio zapravo zbornik radova, mi, današnje mladice u razvoju, našli smo se upravo u kabinetu nekadašnjeg jednog od osnivača, uzdanica i temelja Mlađaka, našeg profesora Almira Fatića.

Prof. dr. Almir Fatić osnovno obrazovanje stekao je u rodnom mjestu (Tešnju), a zatim upisuje Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, koju završava 1995. godine. Nakon završetka Medrese, godinu dana radi kao imam u rodnom mjestu, a nakon toga upisuje Fakultet islamskih nauka, na kojem je 2001. godine diplomirao, zatim 2005. godine magistrirao i 2008. godine doktorirao.

Jednomjesečna stručna usavršavanja ostvario na: Kairskom univerzitetu u Egiptu, Centru kralja Fejsala za islamska istraživanja i studije u Rijadu – Saudijska Arabija, Naučno-istraživačkom institutu Ibn Sina i Fakultetu za islamske mezhebe u Teheranu – Islamska republika Iran, te Univerzitetu “Hamed bin Halifa” i Fakulteta islamskih nauka u Dohi – Katar. Član je Vijeća za postdiplomske studije kao i Vijeća za doktorske studije FIN-a.

Objavio je veliki broj autorskih radova i prijevoda sa arapskog i engleskog jezika u časopisima: *Novi muallim*, *Glasnik Rijaseta*, *Znakovi vremena*, *Novi horizont*, *Zbornik radova FIN-a*, *Godišnjak BZK*, *Život*, *Takvim*, *Preporod*, *Elif*, *Kelamu-l-šifa'*, *Semerkand*,

Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, Dijalog – prevalentno iz područja kojim se uže bavi – tefsirom, ali i područja koja su u vezi sa savremenim pitanjima islama.

Održao je veliki broj predavanja, vazova i hutbi u Bosni i inozemstvu te imao brojne medijske nastupe u formi izjava, razgovora, intervjuja, izlaganja, televizijskih gostovanja, posebnih priloga. Učestvovao je na više naučnih skupova u zemlji i inozemstvu. Duži niz godina objavljuje redovnu mjesecnu kolumnu u listu *Preporod*.

Objavio je osam autorskih knjiga, dvije hrestomatije, te je preveo veliki broj knjiga i rasprava. Živi u Sarajevu, radi kao redovni profesor na našem fakultetu gdje predaje tefsirske predmete.

Kao predstavnici novog sastava Mlađaka, odlučili smo stupiti u kontakt upravo s uvaženim prof. dr. Fatićem, koji nam može uistinu zboriti o stvarnim dešavanjima i konkretno samom nastajanju našeg časopisa.

Uz srdačnu dobrodošlicu i iskrenu susretljivost, razgovor je prvobitno tekao uz notu sjete i prisjećanja. Prizvuk toga doba prelамао se u profesorovom glasu, dok je pogled, čini nam se, dosezao upravo do te 2001. godine.

Mlađak: Na koji način biste opisali taj period, vašeg obrazovanja, nastanka i stvaranja?

Profesor Fatić: “To je bilo vrijeme nade i početka mira u Bosni. Poratne generacije 1997/98. U društvu se širilo više optimizma. Konkretno vrijeme studiranja bilo je vrijeme obnove Bosne. Pružale su se mogućnosti za studiranje u arapskom svijetu, pogotovo u Egiptu. Žao mi je što današnja omladina nema tu mogućnost, ali vas ohrabrujem da se ne ustežete u izražavanju svojih ambicija. U životu je potrebno tražiti nemoguće da bismo dobili realno.”

“Također, sve više su intenzivirani susreti međureligijskog karaktera. Naš fakultet je bio u prilici ugostiti i podržati takve susrete u velikoj

mjeri. Shodno tome i meni kao studentu pružila se prilika da učestvujem u izgradnji relacija sa studentima, ali i ličnostima iz različitih sfera.”

Mlađak: Profesore, čini nam se da su naše generacije uporedivši ih sa upravo tim pomenutim generacijama i bremenitim vremenima koja su iznjedrila velika imena, uveliko pasivnije i da nemamo mnogo primjera aktivnih djelovanja naših studenata. Kako se rodila ideja upravo za Mlađak?

Profesor Fatić: “Studentsko vrijeme je vrijeme bunta. Većina ljudi su pasivni posmatrači, to se ne mijenja generacijama tako lako. Ali, poslovica kaže: *sve vrijedno u historiji uradili su pojedinci*. Moje ohrabrenje vama, kao našim studentima, jeste da se ne ograničavate strahom od greški. Pišite sve, neka se osjeti pero koje se oštiri, ali ostanite samo svoji, odgovorno stojeći iza napisanog. Mlađak je u svojoj formi prvobitno bio zbornik radova. Tada je vladao isti postulat kao i danas: **da bi student postao uspješan mora biti ambiciozan**.

Kroz neko vrijeme Mlađak je stekao svoj oblik časopisa, a pisali smo o svemu što nas je provočiralo, lično ili kolektivno. Zajedno sa rahmetli profesorom Samirom Beglerovićem, bio sam prvi urednik prvog broja Mlađaka.”

Mlađak: Poredivši tematiku i sfere interesovanja, smatraste li da ima poveznice Vaše vrijeme sa ovim danas.

Profesor Fatić: “Kada pogledate 20 godina kao period u historiji relativno nije velik, međutim na privatnom planu, proživi se upravo onaj put od znanja do mudrosti, jer zna se da između ova dva pojma ne стоји znak jednakosti. Ključni element koji povezuje svako vrijeme jeste mir. Lahko je posvađati, uzburkati, narušiti, a najteže je uspostaviti i očuvati mir. Neka to bude naš, vaš i generacijama koje dolaze, upravo kur'anski imperativ i najuzvišeniji cilj.”

Mlađak: Kada ste spomenuli lični razvoj kroz pomenutu vremensku distancu, zanima nas jeste li osjetili veće, ključne promjene u svom poimanju svijeta? Osjeti li se i dalje mladenački žar koji je buktao u studentskim danima?

Profesor Fatić: "Samo znanje čovjeka mijenja i odgaja u pravom smislu. Tada istinsko znanje daje plodove poput zrele voćke. U opštem smislu, poznato je da ćemo lakše doživjeti da se brda pomjere nego li čovjek promijeni (Omer, r.a.). Žar je ostao da plamti i zagrijava mlade naraštaje. Mi se kroz svoja predavanja trudimo pružiti jednu širinu studentima, da naučimo gledati stvari iz šire vizure. Shodno tome, drag mi je da su upravo studenti subjekt ovog, pre-vashodno studentskog časopisa, i da su profesori i šira društvena javnost samo čitaoci tog lista. Vrijeme cenzura je prošlo, te ih u ovom, prije svega, djelu studenata neće biti."

Uz ovako ohrabrujuće, istinske i važne savjete, naš razgovor sa profesorom se priveo kraju. Mnoge riječi ostale su utisnute u našim rokovnicima, ali još važnije u našim predstojećim putevima. Služe upravo da nas usmjeravaju, odgajaju, a nikako ograniče i sputavaju.

Nadamo se da ćemo uz pomoć Uzvišenog, kao i uz korisne savjete nastaviti oštiti naša pera i čistiti svoja srca na ovom plemenitom putu istine.

Intervju obavile i tekstu priredile:

Šejla Nezirević, glavni urednik
i Lamija Spahić, zamjenski glavni urednik

Sarajevo, januar 2023.

Predavanje prof. Fatića u džematu Bačićko Polje Stup, MIZ Sarajevo

Priredila:
Lamija Spahić,
zamjenski
glavni urednik

Sjećanje na profesora Samira Beglerovića

Zajedno sa profesorom Almirom Fatićem, na prvom broju našeg Mlađaka, 2001. godine, radio je i rahmetli profesor Samir Beglerović. Bez njih dvojice, možda ni mi danas ne bismo imali priliku pisati u ovakvoj formi. Sa profesorom Fatićem smo obavili razgovor, ali profesor Beglerović je i prije nego što su naše generacije došle na Fakultet, preselio na ahiret. Pošto mi nismo imali priliku učiti od njega, a ne želimo da se zaboravi njegov angažman, kako našem časopisu, tako i na našem Fakultetu, donosimo Vam kratki isječak iz profesorove zaista obimne biografije, kao i riječi našeg profesora Zuhdije Hasanovića o profesoru Begleroviću.

Prof. dr. Samir Beglerović rođen je 1973. godine u Sarajevu. Završio je Osnovnu školu "Hasan Kikić" u Sarajevu, a potom sarajevsku Prvu gimnaziju 1991. godine. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu završio je 2000. godine. Od početka 2004. godine angažiran je honorarno kao pomoćnik bibliotekara Fakulteta islamskih nauka, te kao demonstrator na predmetima iz oblasti akaida i uporednih religija. Od januara 2006. godine uposlen je na Fakultetu islamskih nauka, kao asistent na Katedri za akaid. Magistrirao je 2004. godine iz oblasti akaida i tesavvufa o temi "Fejzulah efendija Hadžibajrić – njegov život i borba za povratak tekija u okrilje Islamske zajednice". Doktorirao je iz oblasti akaida i tesavvufa 2008. godine o temi "Abd al Qādir al-Ġaylānī i derviški red kaderija". Na Fakultetu islamskih nauka predavao je na predmetima "Pregled ranog muslimanskog mišljenja", "Rane škole kelama", "Teološka antropologija", "Osnovi učenja judaizma i kršćanstva", "Šiizam", "Savremeni religijski pokreti", a na Univerzitetu u Tuzli na predmetu "Filozofija religije". Bio je sekretar postdiplomskog studija i doktorskog studija na Fakultetu islamskih nauka. Objavio je više autorskih djela i prijevoda, u brojnim stručnim i znanstvenim časopisima, te publicistikama.

Preselio je na ahiret 9. novembra 2020. godine.

„Bio je pedagog koji je volio studenta i kroz njegovo edukacijsko djelovanje unutar i izvan predavaonice vidjelo se da je iskreno zahvalan Uzvišenom Allahu što učestvuje u misiji poučavanja i odgajanja čovjeka. Bio je dobar čovjek, čija dobrota i čestitost, nije vremenom blijedila, nego naprotiv, sve je bila snažnija i očitija, iako sam o tome nikada nije govorio. Sjećam se komentara jednog od njegovih kolega kada su se vratili s ekskurzije nakon okončanja studija, koji je rekao: „Nisam znao da je Samir tako dobar čovjek!”, a svi znamo da čovjek na putu pokaže svoje pravo lice. Nikada nikome nije leđa okretao, ni u doslovnom, ni u prenesenom smislu. Brinuo se o svojim studentima, kao roditelj, a kada je trebalo i materijalno ih je pomagao i ne samo njih. S punim uvažavanjem odnosio se prema svojim profesorima, krajnje korektan i susretljiv bio prema kolegama, volio studente i imao puno razumijevanje za njih, njihove potrebe i nesnalaženja, a za sve ostale koji su komunicirali s njim imao osmijeh i blagu i toplu riječ. Volio je čovjeka, bez obzira na njegovo etničko, religijsko ili bilo koje drugo određenje, i vrlo često je učestvovao u međureligijskom dijalogu u različitim forumima šireći razumijevanje i uvažavanje drugog i drugačijeg. Jednostavno kazano, bio je dobar čovjek čije su se dobrota i kvalitet jasno odražavali u svemu što je radio.“

(dekan prof. Zuhdija Hasanović, 11.11.2020.)

Univerzitet
Fakultet islamski
42. generacija

2019.

Prof. dr. Ahmet
Alibašić
prodekan za nastavu

Prof. dr. Zehra
Alispahić
*prodekan za
naučno-istraživački rad*

Prof. dr. Zuhdija
Hasanović
dekan

Dr. Husko
Kava
Reisu-
IZ

Berina
Agović

Amina
Bećar

Nadira
Bećirović

Selma
Bulić

Harisa
Čaluk

Amila
Čilaš

Rasema
Ljevaković

Aida
Muhamedbegović

Amila
Mušić

Merjema
Opardija

Admira
Sefčević

Muhammed
Dedić

Hrusto
Hamzić

Hfz. Amar
Herceg

Smajo
Ibrahimović

Alija
Mevković

Amir
Mujčinović

U Sarajevu h nauka u Sarajevu a apsolvenata

9.-2023.

sein-ef.
zović
l-ulema
BiH

Prof. dr. Mustafa
Hasani
prodekan za finansije

Prof. dr. hsz. Aid
Smajić
prodekan za
medunarodnu saradnju

Prof. dr. Nedim
Begović
prodekan za kvalitet

Amina
Čutura-Hodžić

Selma
Hadžić

Nudžejma
Ibrahimović

Enisa
Kajošević

Kerima
Kosovac

Sara
Kozlić

na
er

Hfz. Mubina
Suljić Solo

Umihana
Šošić

Amela
Velić

Amila
Vesnić

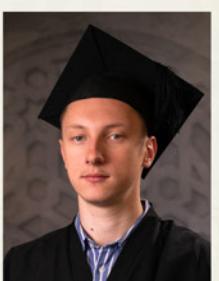
Abdulkadir
Omerović

Aldin
Ploskić

Adnan
Prentić

Aid
Puška

Tarik
Sinanović

Hfz. Hamdo
Solo

VAPAJ DUHA

Piše:
Amina Bećar,
vanjski saradnik

Zapis o Sarajevu

„Je l' Sarajevo gdje je nekad bilo?“

Ne pitajte me volim li druge gradove, jer još nikad nisam napustila ovaj. Katkad u noći pohrlim prošlosti i vratim film u stare dane. Tamo vrijeme još ništa nije promijenilo. Skitam labirintima sjećanja prateći dječaka s kojim je grad vodio neizvjesnu trku od rastanja. Sarajevsko nebo nije bilo te sreće da njime protitra padalica. Titralo je nešto strašnije, ali je ipak vuklo želju za sobom. Želju da prestane. Želju da se vrati svrha nekog tamo 8. marta. Sve o čemu se da pisati, u poleđini ima ratnu povijest. Naš svijet je ogromno ogorčeno mjesto koje zasluzuje skidanje zastora koji prekriva sramotu.

Bjelina beharnih vijenaca sebično je opasala krošnje drveća i u purpurnom sутону zamire staro Sarajevo. Nema slijepih, svaki kraj jedne je početak nove ulice. Spokojno u dostojanstvu, na dnu vidika, prestaje i počinje. Nije se bojalo da progovori i ne krije ožiljke. *Ugasit će se svjetlo na kuli i ti se prisjeti Sarajeva.* Sjeti se sarajevske jačine da održi duh i hrabrosti koju je smogao ovaj Feniks da krilima odagna pepeo koji su po njemu rasuli neprijatelji. Toliko prepreka, a ipak bez trunke hrđe na srcu. U malehnom svemiru odigran je sarajevski rulet. Na pozornici života šćućurenog Sarajeva diktiran je sarajevski proces na koji se publika Evropa nije usudila aplaudirati. Jedna epizoda je o tome kako su nas, ne želeteći naše postojanje, htjeli

staviti pod olovne okove svojine. Planovi su im se izjalovili i srce ovog Feniksa čvrsto je obgrilo svoje ratnike.

Sigurno ste čuli za usporedbu Sarajeva i djeteta. Ovo dijete na svojim plećima nosi breme rata. I dan danas, ne stideći se, gordo su uzdignute zgrade sa tragovima gelera. Neka se oni stide.

Kao dijete nisam razumjela zašto su nam sive ulice i zašto su nam zgrade unakažene. Sad razumijem - da bih ja bila dijete. Ne znam jeste li čuli da Sarajlije priču o životu i smrti objašnjavaju jednostavno. Na svakoj granati, na svakom snajperskom metku ucrtano je jedno ime. Ako je tvoje, naći će te u podrumu, stanu ili sporoj šetnji.

Nema mjesta u gradu gdje te tvoj metak neće zakačiti. Sloboda postoji i iza kraja svijeta. Ne znam kako ga ti pamtiš, ali ondje je gdje je oduvijek i bilo. Ono će biti, sve drugo će proći. Nakon "Bilo jednom u Sarajevu" ostao je "Savršen krug" i "Otac na službenom putu". "Teško je biti fin". Epizoda je gotova. Razvedrilo se. Ne možeš protiv inata Sarajlije, kad nam je i kuća Inat. Obedemljen je i živahan u nadi da će zapamtiti generaciju bez rata. Izdiše, dotrajava i umire, ne vidiš li, istovremeno se rađa i uzdiše. Strahovi su se susreli.

Od preko četiri stotine hiljada atoma, sazdana je srž ovog grada. Voliš ili ne voliš. Ime mu je Hrabrost, Nada, Život. Prostodušno sa grajom na čaršiji i čejfom Sarajlija. Moj brod je moj grad i sa milion sudsibina. Kažu sevdah ponire kada njime zboriš zvijeri o ljubavi. Grmljavina umornih snova mojih i utopljeni začaranji krug pomjeraju granice u skrivenom svijetu. Prizor ni kroz maglu nije mi stran. Nazirem svjetiljku što zamijeni dan. Pod svjetiljkom dnevnik Sarajeva koji na dlanu čuva fragmente ovogradskog prošlosti. Na strmim padinama i u svakoj bašti s harmonijom iscrtana arhitektura. Udaren je pečat u pjesmi i opjevani su voćnjaci i bašte, jasmin i Emina. Svako malo kao lavine snijega ruše se bijeli nišani. Ruši se i pokušaj zaborava. Tu je. Jače je. Kao kad vjetar povala klasje, tako zapetljano - ne izdaleka koliko izbliza, izgledaju nišani.

Na ishekhanom miljeu Sarajeva leži prostor reljef. Počiva oružje Bosne i rađaju se oblici novog života. Ovaj grad podsjeća na leptira koji nekoć bješe okovan struhlom čahurom. Sačuvaj djelić onog sna u njedrima, jer iza duge nisu boje, već je pršina. A ti, sjećaš li se Sarajeva? Svaki put kad ga okrune jorgovani ono plamti u ratnom vjhoru. Vrijeme je da skreneš pogled. S Igmana imaš pošiljku uz osmijeh. San i eho ezana s Vratnika. Kamenim padinama obgrljena Miljacka, kad bi pričala... Neću da klešem novi avlijski prag, meni je ovaj dobar. Riječi o herojima bremenite su plemenitošću, jer herojstvo nije titula i ne iziskuje orden. S istinom nema srljanja, sklopi komadiće razbijene mašte i proživi ih. Kvalitet projekcije sarajevske bajke ogleda se u čari Feniksa. Ne znam da je ikad išta odgovaralo legendi, kao sama legenda.

Piše:
Muhammed Dedić,
vanjski saradnik

Ikre, ja Muhammed...

Kur'an je za svakog muslimana Božija objava prema kojoj je satkan svaki segment njegovog života. On sadrži poruku upućenu cijelom čovječanstvu kako bi mogao ispuniti svrhu svog bivstvovanja. Objavljen poslaniku Muhammedu, s.a.v.s, posredstvom najodličnijeg meleka Džibrila, Kur'an je Božija riječ koja je bez sumnje božanska i po svojoj formi i po sadržaju.

Te ramazanske noći, dok je plemeniti Muhammed provodio vrijeme u pećini planine Hira, poče silaženje Božije objave. Nije ni slutio da je upravo on određen za vjesnika Božije riječi. Tišinu prekide melek Džibril i obrati mu se riječima: "Čitaj!", ali on nebi u stanju da učini zapovijedeno. Džibril ga uze i zapovijedi još dva puta, pa prouči prvi pet ajeta Božije riječi koja Muhammedu dade snagu da "čita". Božija milost se spustila i obasjala dunja', pa on postade vjesnik Njegove poruke koju obznani čovječanstvu.

Odjeknule su riječi: *Čitaj s imenom Gospodara tvoga koji stvara, stvara čovjeka od zakvačka. Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, koji poučava Peru, koji čovjeka poučava onome što ne zna.* (Al-'Alaq, 1-5)

Tradicionalno se ove riječi tumače kao Božija zapovijed: "Čitaj Muhammedu, s imenom tvoga Gospodara" - *bi dikri Rabbike*. Upravo spominjanje Gospodara, odnosno sjećanje na Njega i Njegovo prisustvo znači smisao i svrhovitost života. Na isti način i uklanjanje Boga iz naše svijesti predstavlja uklanjanje smisla iz naših života. Važno je spomenuti da se Prva objava, odnosno zapovijed - *Iqra'*, odnosi na znanje i spoznaju. Pravi smisao ljudskog bivstvovanja se ne može ispuniti bez znanja. Stoga je Allah, dž.š., iz Svoje milosti objavio Kur'an

da čovjeka potakne na razmišljanje, na složene kognitivne procese kojim se uzdiže iznad svih drugih stvorenja.

Budući da je Muhammed, a.s., bio nepismen, kako je on mogao da "čita" i prenosi Božiju poruku ljudima?

Kako navodi Seyyed Hossein Nasr, Božija riječ mora biti zapisana na čistoj ploči ljudskog shvatanja. Ta čistoća je simbolizirana nepismenom prirodom Muhammeda, a.s. Neokaljan čisto ljudskim znanjem bī izabran da ljudima prenese Božiju poruku, pa ga Plemeniti opismeni i pripremi njegovo srce za emanet kakav je vjerovjesništvo.

Ta poruka je pokazatelj snage Božije riječi pred kojom je i sam Poslanik, a.s., bio potpuno pasivan. Da ne bī umiyy, Božija poruka možda ne bi bila prezentirana čovječanstvu u svojoj prvobitnoj čistoti.

Izrazito je važno slijediti "Božiju zapovijed" i tragati za vjerskim znanjem, jer ono uzdiže na visoke stepene: ...*i Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje.* (Al-Muğādala, 11.)

Prema Fazlur Rahmanu, svrha čovjekovog bivstvovanja jeste razvijanje njegovih sposobnosti u skladu s "Božijom zapovijedi", pa se stoga očekuje da će čovjek posredstvom Njegove upute moći razlučiti između ispravnog i krivog. Samo razvijanjem svojih intelektualnih potencijala u tom smislu, te usvajanjem adekvatnog znanja i djelovanjem po njemu možemo ispuniti tu svrhu. Stoga, *Uči o Muhammedu u ime Gospodara tvoga koji stvara...*

Piše:
Ahmed Šadinlija,
vanjski saradnik

Osvrt na tekst

Odgajamo li muslimane ili poltrone iz studentske perspektive

Čitajući tekst „Odgajamo li muslimane ili poltrone“, kojeg je napisao Alija Izetbegović u oktobru, 1971. godine, sjetih se mini-okršaja srednjoškolskog druga i profesrice koja je, ispostaviti će se samo deklarativno, često „hrabrla“ svoje učenike da uvijek kažu šta misle, postavljaju pitanja, izraze neslaganja i slično. Naime, jedno škakljivo pitanje upućeno profesorici, poljuljalo je njen, već klimav autoritet, a zatim je posegnula za ustaljenim metodom discipliniranja buntovnika, bezobraznika koji se usuđuju suprotstaviti, izlazeći tako iz konvencionalnog okvira „edebli učenika“ – metodom: „Izlazi pred tablu!“. Na svu sreću, učenik je tog dana odgovarao već tri predmeta, što je zakonski ograničavalo profesoricu da kečinom nauči pameti njega i sve one koji bi potencijalno pošli njegovim putem. Nije to bio nikakav čin hrabrosti, niti ludosti, već jedan dobro iskalkuliran potez.

Tema o kojoj je pisao Alija Izetbegović, uzimajući u obzir različite okolnosti društvenog uređenja, aktuelna je i danas. Ipak, bitno je spomenuti da su okolnosti u komunističkom režimu bile plodno tlo za razvijanje osjećaja inferiornosti muslimana, što se odrazilo i na njihovo poimanje odgoja i vrijednosti koje su poželjne kod djeteta, a posljedice toga vidljive su i danas, uprkos zavidnom nivou slobode ka-

pitalističkog društva u kojem je paljenje Svetе Knjige, Časnog Kur'ana, čin slobode govora, a ne govor mržnje i vjerska netrpeljivost.

Alija Izetbegović u svom tekstu kritikuje svog bliskog prijatelja, dobrog Muslimana (kako ga on opisuje) koji piše članak o odgoju muslimanske omladine. „Čitajući ovaj članak potpuno sam shvatio smisao one izreke koja kaže da je put do pakla popločan dobrim namjerama. I ne samo to: mislim da sam dokučio barem jedan od uzroka našeg nazadovanja posljednjih stoljeća: pogrešan odgoj ljudi.“ – Alijina je reakcija na središnju poruku kritiziranog članka u kojem autor opisuje idealnog dječaka kao poslušnog, onog koji se kloni svega lošeg, nikada se ne tuče na ulici, ne gleda kaubojske filmove, ne igra fudbal, njega zakidaju – on šuti, udare mu čušku – on ne uzvraća. Jednom riječju, on je od onih „što mrava ne bi zgazili“.

Ako uporedimo razmišljanje autora navedenog članka sa mainstreamom današnjih muslimana, nećemo naći mnogo razlika. Idealan musliman je onaj fini, nasmijani čiko koji se nikom ne zamjera, uči Kur'an danonoćno, uzdišući za nekadašnjom slavom muslimana koji su bili na krovu svijeta, pri tome čekajući Mehdija/Mesiju koji će napraviti kopernikanski obrat i donijeti pobjedu lijenim i uspavanim muslimanima beskrajnog tevekkula.

Alija Izetbegović suprotstavlja se ovakvom poimanju islama u kojem se musliman treba miriti sa sudbinom, biti poslušan svakoj vlasti, te kritikuje pedagogiju pokornosti i neprotivljenja koja se tobože argumentuje kur'anskim ajetima iako Kur'an ukida pokoravanje bilo kome doli Bogu, a princip borbe i otpora je akcentiran na mnogim mjestima u Kur'anu.

D. Vukadinović u svom članku „Poltroni do zadnjeg daha“, ističe da u svojoj višegodišnjoj opservaciji poltrona nalazi jednu zajedničku osobinu, a to je da patološki lažu, u toj mjeri da će za svoj najbanalniji vlastiti interes žrtvovati onaj opšti. Da je laž osobina munafika odnosno licemjera potvrđuje nam i hadis Muhameda, a.s.: „Četiri su osobine koje njihovog vlasnika čine licemjerom i ko god ih posjeduje ima u sebi licemjerstva, dok ih ne ostavi: Onaj koji, kada govorilaže; kada obeća ne ispunii; kada se raspravlja pretjeruje u tome; i kada napravi dogovor poruši ga.“ (Buhari; Muslim)

Navedena opservacija daje nam za pravo da poistovjetimo pojам „poltron“ sa pojmom „munafik“.

Kraj sure Ahzab govori o odgovornosti čovjeka i važnosti govorenja istine jednim, pa, rekao bih, zastrašujućim tonom. U ovim ajetima, Allah, dž.š., kaže:

O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijeha vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono što bude želio. Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobjojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek – a on je, zaista, prema sebi nepravedan i lahkomislen – da bi Allah licemjere i licemjerke, i mnogobošce i mnogoboškinje kaznio, a vjernicima i vjernicama oprostio. A Allah prašta i samilostan je.
(Sura Ahzab, 70-73 ajet)

Neupitno je da islam traži od čovjeka da se bori protiv zla, ali također potcrtava i težinu emaneta ili svete dužnosti koju čovjek ima na ledima do te mjere da se čovjek u ajetu naziva lahkomislenim i nepravednim prema sebi. Odgovornost koja je preteška za nebesa, Zemlju i planine, ponio je čovjek što ukazuje na to da pokornost Bogu predstavlja veliku odgovornost za koju će čovjek biti kažnjen ili nagrađen, a težina pojedinačne odgovornosti srazmjerna je osobnim kapacitetima, što vidimo i u kur'anskom ajetu:

Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih: u njegovu korist je dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi. (sura Bekara, 286. ajet)

Prvi predsjednik Republike Bosne i Hercegovine, Alija Izetbegović, bio je revolucionar kojeg je njegova privrženost ideji koštala. Buntovnik koji je bez kalkulisanja živio i žrtvovao komforan život zarad suprotstavljanja nepravdi komunističkog režima i tako bivao zatočen u tamnicu 1946. prvi i 1983. godine drugi put, baš kao Jusuf, a.s., kojem je tamnica bila draža od

iznevjere emaneta, ili Musāa, a.s., koji se drhtavim prstom suprotstavlja Faraonu, jasno i na lijep način kazujući mu da on nije Bog. Konflikt je sastavni dio života bogobojsnog čovjeka, a poltronstvo i bogobojsnost nemaju dodirnu tačku.

Musliman je odgovoran i ozbiljan čovjek, a to podrazumijeva i visoko razvijenu svijest o općem dobru. Poltroni na umu imaju vlastiti interes ili u najboljem slučaju interes svoje uže porodice, za njih nije važan napredak društva, ma koliko to autodestruktivno zvučalo.

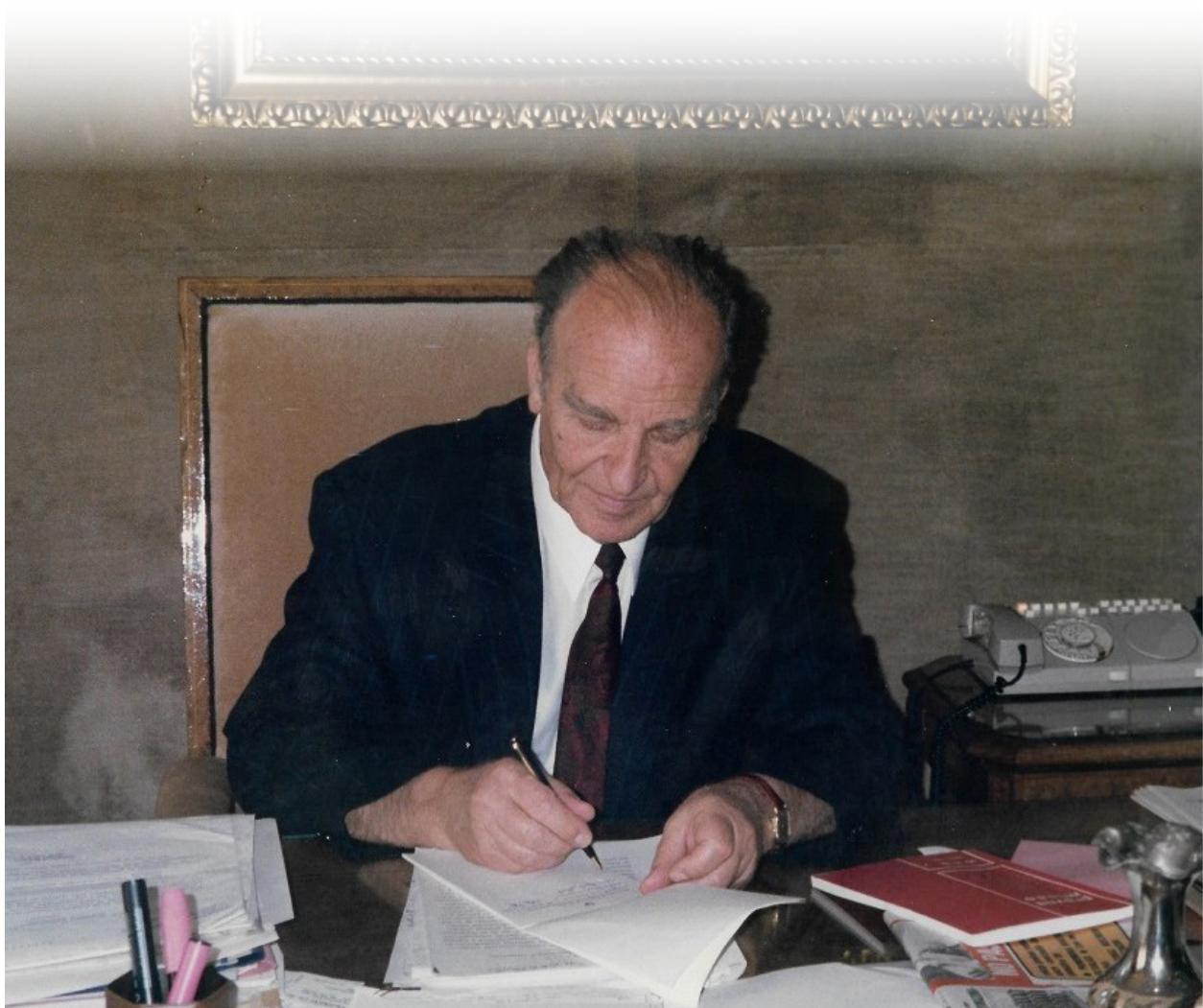
To najbolje opisuje posljednja rečenica u tekstu Alije Izetbegovića:

Progres islama – kao i svaki drugi progres uostalom – neće doći od mirnih i pokornih, nego od hrabrih i buntovnih.

Poltron – ništarija, kukavica, strašljivac, ulizica, laskavac, puzavac, gmizavac, beskičmenjak, ljigavac, podrepaš, sinonimi su bosanskozajec jezika koji bi trebali dati uvid u doživljaj poltronstva kao takvog.

Imajući to na umu nameće se razmišljanje:

*Ako bismo stvari nazivali pravim imenima,
recimo koketiranje sa vlašću
ili sa profesorima, ulizivanje nadređenom,
zaključili bismo da to nije ni edeb,
ni skromnost, ni učitivost, već upravo
navedeni sinonimi za poltrona.*

VAPAJ DUHA

Priredila:
Lamija Spahić,
zamjenski
glavni urednik

Ostvarenje sna

Novembarske zrake sunca probijale su se kroz oblake kao da su htjele pokazati da ima još toplice za nas zimogrizne. Hodala sam prema zgradi Fakulteta, boreći se sa mislima onako kako se sunce borilo sa oblacima, samo što ja nisam bila prkosna kao sunce. Hiljade misli poput bujice navirale su u moj već opterećeni mozak.

Ponovo sam se, po ko zna koji put vratila u djetinjstvo. Film se polahko odmotavao, a ja kao da sam osjetila miris kahve i čula nenu koja mi govorila da ne ometam djeda, „Vrati se ‘vamo, vidiš da uči“. A ja, jedina djedova unuka, pokvarivši mu tišinu kao mali tornado utrčala sam u njegovu sobu za učenje. Nije mi bilo jasno, kako je neki „Uvod u nauku akaida“, bio bitniji od mene? Moj životni uzor, moj voljeni djed, spustio je knjigu i uzeo me u naručje. „Djede, a što ti toliko učiš, ne mora se valjda ići u školu i kad si djed?“, radoznalo sam pitala. „Narandžo moja, ti uči kad budeš bila mlada i onda nećeš morati učiti kad budeš nena. Tvoj djed je htio učiti kad je bio mlad, ali u taj vakat je morao biti između posla ili škole, a posao je bio mnogo potrebniji. Moja želja da završim fakultet uvijek je u meni kao vatra gorjela, pa mi je Bog dao da je po stare dane ostvarim.“

U mojoj maloj glavi, bila je još veća zbrka. Mene mama nekad tjera da uradim zadaću, a njemu nisu dali da ide u školu? „A djede, u koju školu ti ideš sad, jel ideš opet u Medresu o kojoj mi uvijek pričaš, jel i ta tvoja nova škola u Sarajevu?“ „Eh vidiš, reci mi sad kako se zove moja Medresa?“ „Gazi Husrev-begova medresa“, ponosno sam odgovorila, čekajući njegovu poхvalu. „Tako je, Medresa je bila temelj za ovo što sad učim, sad tvoj djed ide na fakultet, Fakultet islamskih nauka. Cijeli život sam težio ka tome, iako sam mogao biti imam i bez fakulteta, ali moje srce me uvijek vuklo u tu predivnu zgradu koja iza teških vrata krije mnoga čудesa.“ „A djede, jel’ i to u Sarajevu i što će tebi fakultet kad si ti najbolji efendija kojeg ja znam, ti uvijek znaš odgovorit na sve što te pitaju i radiš već skoro četrdeset godina, što sad moraš sjedit i učiti pa mi ne možeš pričati priče o svom djetinjstvu?“ „Znaš li onaj parking gdje se svaki puta parkiramo kad odemo u Sarajevo, eh malo iznad njeg ti je moj, a ako Bog da i tvoj fakultet.

Kad uđeš u zgradu Fakulteta, na tebe se spusti takav mir, kao da si sve probleme ovog svijeta riješio i ostavio iza sebe. Profesori te poštuju i kada sa njima razgovaraš, gledaju te kao nekog ko ima ogromno znanje, bez obzira kakav ti student bio. A studenti, studenti za mene zbog

mojih godina misle da sam profesor i onda se boje pričati o ispitima, a ja sam sad na istim mukama sa njima. Vjeruj mi, jabuko moja, taj Fakultet ima neku posebnu dušu, upisao bih ga opet da imam i 60, a ne 50 godina.“

Polahko sam slagala stvari. Fakultet, ispit, sve je to bilo novo za mene, ali sam tog dana u sebi odlučila da će i ja kad porastem učiti „Uvod u nauku akaida“ i zanimljivim markerima raznih boja podvlačiti neke rečenice. Tog dana je djed ostavio knjigu i cijeli dan smo pričali, pili čaj i gledali moje najdraže crtane filmove. Sutra, nakon što je klanjao sabah, prvim autobusom koji prolazi kroz naš mali Kladanj pedesetogodišnji imam jednog malog Medžlisa krenuo je za šeher Sarajevo. Nena mi je rekla da ima ispit iz tog famoznog akaida, a ja sam je deset puta pitala mogu li nazvati djeda da mi kaže jesu li studenti mislili da je on profesor.

Poslije podne-namaza, nazvao je, tada najstariji student i rekao nešto neni, a ona je rekla „E mašallah, sad jedi, nemoj dati sve pare na knjige i vidjet ćemo se, ako Bog da.“ Nena mi je rekla da je djed položio akaid, a meni je toplina ogrijala srce, iako nisam znala šta znači položiti nešto.

Negdje pred akšam, neko nepoznato auto je došlo u avliju. Djed je izašao iz auta i vadeći iz gepeka paket reče mojoj neni: „Stara, stavi nam krompira u rernu pa da jedemo, jutros sam samo nešto u pekari kupio i pojeo, a ne mogodoh propustiti ove knjige, tek su izašle, a vala bile su i povoljne.“ Potrčala sam u najsigurniji zagrljaj na svijetu, a moj voljeni djed iz džepa izvadi narukvicu i stavi je na moju ruku: „Ovo ti je da se sjećaš kad je

djed položio akaid.“ U stvarnost me vrati sirena na autu nekog ko se htio parkirati na poznati parking ispod FIN-a. Pogledah na sat i vidjeh da kasnim na vježbe iz Usuluddina, pa ubrzah korak da stignem do našeg Fakulteta.

Otvaram teška vrata, pomislila sam:”Koliko ih je puta moj djed otvorio i kakve su ga snage pokretale da završi fakultet u pedesetim godinama?”

Gospodaru je otišao prije nego je video kako ponosno nosim medresansku diplomu, a bol koju sam ja osjećala u tim danima, odvela me na neku drugu stranu. Shvativši da ipak trebam slijediti svoje dječije snove, dodoh ovdje da one koje volim učinim ponosnim i da sa Fakulteta ponesem najljepše uspomene i plemenita znanja.

Zahvalivši Mu se na tome što je moja duša ovdje našla svoj mir, koračala sam prema učionici igrajući se sa narukvicom koju sam dobila za položen ispit iz akaida.

(Priča je napisana po istinitom događaju)

Priredila:
Merjema Opardija,
vanjski saradnik

(Ne) Društvene mreže

Posljednjih godina društvene mreže su postale glavni oblik komunikacije među ljudima. Vrlo je mali broj ljudi koji nemaju profil ni na jednoj društvenoj mreži. Jeste li se ikada zapitali kakav uticaj imaju društvene mreže na naše mentalno zdravlje? Kolika je zapravo stvarna korist ili šteta društvenih mreža? Kakvo ćemo to biti društvo u trenutku kada ne ostane nijedan insan koji se sjeća vremena bez virtualne komunikacije?

Ukoliko se ne koriste na pravilan i umjeren način, društvene mreže mogu napraviti ozbiljan problem našem mentalnom, ali i fizičkom zdravlju.

Centri za zadovoljstvo u mozgu stimulišu se i aktiviraju prekomjernom upotrebom modernih aplikacija, što neminovno uzrokuje ovisnost. Usljed toga, dolazi do znatnog pada intelektualnih sposobnosti čitanjem sadržaja koji često sa sobom nose mnoštvo beskorisnih informacija koje se ne zadržavaju u pamćenju. Ovo dovodi do novijih generacija koje nisu sposobne kvalitetno koristiti razum, učiti ni razmišljati. Pristup svakakvim nemoralnim sadržajima smanjio je potrebe za stupanje u brak omladine. Resulullah, s.a.v.s., nas upozorava koliko je znanje opasno ako nije korisno, i često je dovio:

„Gospodaru, sačuvaj me od znanja koje mi neće koristiti.“

Ogroman pad koncentracije i nastanak poremećaja pažnje, ili moderno nazvan ADHD, uzrokovan je kratkotrajnim scenama unutar videa od svega nekoliko sekundi. Sve navedeno je olakšalo život, ubrzalo izvršavanje ljudskih

potreba, a sa druge strane, absurdno, učinilo da nemamo vremena ni za šta.

Taj *mali šejtan* unosi ogromne količine stresa u živote svojih korisnika, kao i hronične poremećaje sna. Donosi sa sobom razne oblike depresije i anksioznosti samo ukoliko se prekomjerno koristi. Da stvar bude gora, narušena je komunikacija, kako u javnom tako i u privatnom društvenom odnosu. Sve je više nerazumijevanja među ljudima, razvoda brakova zbog nedostatka komunikacije. Ljudi više nisu prisutni.

Uzvišeni Gospodar u Kur'ani kerimu kaže:

„Mi smo vas učinili umetom, narodom srednjeg puta ili umjerenosti.“

Naravno da nećemo izbaciti društvene mreže iz svoga života, no trebamo ih naučiti pravilno koristiti. Upravo je umjerenost krjepost kojom nas Gospodar savjetuje da se vladamo u životu, ona nam pomaže da vladamo sobom, a naše porive i strasti stavљa na njihovo pravo mjesto. Bog nas je stvorio kao razumna bića, stoga bi, u skladu s tim, bilo primjereno da koristimo svoje oruđe razmišljanja i samoregulacije, što nas razlikuje od svih drugih stvorenih bića. Immanuel Kant je rekao: „Imaj hrabrosti da se služiš vlastitim razumom.“

Piše:
Šejla Nezirević,
glavni urednik

Trenutak vječnosti

Bila je noć. Neobično tiha i mučna. Pred sobom nisam video vojнике, smrt i sve što me je čekalo. Gledao sam samo život koji je ostajao, nestajao i gubio se u tami. Već sam bio mrtav. Ne znam ni zašto bih čekao da me ubiju.

Želio sam samo jedno, da u svojim mislima i sjećanjima oživim sve što je lijepo. Ne znam koliko mi je to polazilo za rukom, jer negdje u magli mojom glavom odzvanjao je krvavi osmijeh bezdušnih ubojica. Nisam žalio sebe, ali bi me zebnja oko srca stegla kada bih ugledao neko siroto dijete otrgnuto iz toplog naručja majke i oteto od njegove budućnosti.

Dugo smo tako hodali, u redu, u nizu, jedan za drugim... Niti se ko opirao, niti smo šta progovarali. Jednostavno, nismo imali snage. Svoj sam već svršeni život posmatrao kao kakav pozorišni komad. Vidovali sam sebe kako usamljen hodam ulicama života. Ponekad, na nekoj rasputnici pojavio bi se neko da čisto ubije dosadu. Baš kao i ono dijete, bio sam otrgnut od majke, djetinjstva, svega svoga. Bio sam samo sam i samo svoj. Ponekad, gori od tuđina. Tražeći štograd lijepe i čisto u meni i oko mene video sam, ipak samo mrak.

Stali smo. Ovi krvnici su valjda morali odmoriti. Od čega, pitam se? Od ubijanja nade, čežnje i želje za životom. Znaju li te budaletine da je to veći zločin nego ubiti život? Ne vrijedi...

Gledao sam postiđen u veličanstveni sjaj mjeseca i tada sam zadrhtao, a oči se napuniše suzama. Bilo nas je na stotine, bilo nas je na hiljade, a ja sam se opet osjećao sam i izbezumljen... Gledao sam u nebo i mojim umom prostrujila je misao od koje ostah skamenjen: Bože,

svoje dane uzalud sam kralj! Riječi, koje nikada do tada nisam ni čuo ni izgovorio, počele su same da nestaju sa mojih usana. Molio sam se. Neki to zovu molitva... Molio, za sve trenutke koje sam dao ni za šta! Jeza mi je prošla tijelom jer sam znao da se neće vratiti.

Glas i žamor začu se u tom trenu. Navodno su rekli da će ovdje ubiti i naša tijela... Kao da su im duše malo!

Više nisam bio onako miran. Drhtao sam sve jače. Ne mogu se ni prisjetiti šta sam sve u tom trenu izgovorio, jer ne znam, ne znam otkud mi hrabrost da se molim. Ali tek tada sam se uvjerio da su ljudi imali pravo. Govorili su tako, da se čovjek uvijek vrati Bogu i da se kaje... Nisam mislio da će ja biti jedan od njih. Nije da nisam vjerovao u Boga, daleko od toga, ...samo.... nisam nikada ni pokazivao pokornost.

Zbog svega toga što nisam sada se gorko kajem, opet pitam se je li kasno. Znam da iza mene neće ostati ništa, jer ljubav poklanjati nisam znao! Živio sam onako, srcem...ako sam ga ikad imao.

Evo, stigao sam na kraj puta, na kraj svih ulica, odjednom su se srušili svi mostovi. Samo sam se u daljini nadao da će opet osjetiti onaj mir u duši. Ubili su me. Ne sjećam se kako, mada nije ni važno. Sve poslije vriska utihnu. Postali smo ravni sa zemljom iz koje smo nastali. Ništa nisam imao da ponesem tamo iza onog sjaja i one svjetlosti kojoj sam se, nikada kao te noći, divio. Ti, koji čitaš ovo, znaj da ni jedan trenutak vječno trajati neće. Nikada se ne dovedi u poziciju da ćeš žaliti što si zaboravio da živiš po Božjem!

A ja... Molim za oprost Bože, jer živjeti nisam znao.

Piše:
Adnan Mulić,
član redakcije

Koracima zuhda do okrilja Božije milosti

وَلَا تُصِرْعِنْ حَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحَّاً
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

I, iz oholosti, ne okreći od ljudi lice svoje i ne idi Zemljom nadmeno, jer Allah ne voli ni gordog ni hvalisavog.

(Luqman, 18)

Čovjek dolazi na ovaj svijet sa urođenom potrebom da uči i oblikuje svoju *tabula rasu* odnosno svoj karakterni individuum. Muslimani ukazuju svojim naraštajima da u tom urođenom institutu trebaju slijediti pečata poslanstva Muhammeda, a.s. kao vrhunca duhovne karakterizacije čovjeka. U svom, božanski nadahnutom assortimanu moralnih odličja, Poslanik, a.s. je nosio jednu u današnjem vaktu konzumerizma, esencijalnu odlikovanost zuhdom.

Šta je to zuhd? Da bismo objasnili ovu osobinu, moramo pobjeći od stereotipične i površne definicije zuhda kao puke dunjalučke askeze. Zuhd znači udaljiti od svoga srca svako vezivanje i svaku ljubav koja u sebi ne nosi božansku esenciju, zanemariti svako djelovanje i obitavanje koje čovjeka ne sjeća na Svevišnjeg Gospodara. Stepen zahida čovjek može postići kroz tri koraka:

Prvi korak

Prvi korak na putu zahida jeste ugasiti u sebi ljubav za dunjalukom. U ovom kontekstu pouku možemo uzeti iz riječi Abdullaha b. Mes'uda koji kaže: „Allahov poslanik, s.a.v.s je spavao na hasuri a kada je ustao, vidjeli su se tragovi hasure na njegovom tijelu. Reklismo: „Allahov poslaniče, da ti napravimo prostirku?“ Rekao je „Što se tiče mene i dunjaluka, ja sam na njemu kao jahač koji se zadrži u hladu ispod stabla, a zatim ode i ostavi ga.“ (Tirmizi) Ove poslaničke riječi ukazaju na to da musliman dunjaluk treba gledati kao nužnu poputbinu na putu vječnosti, i od te poputbine on uzima taman onoliko da utoli svoju glad, ne previše jer će mu to biti teret na putu koji će ga činiti pospanim i tromim, ali ne ni pre malo jer će ga to uskratiti za neophodnu snagu koju koristi na svom putovanju.

To znači očistiti se od karunske beskrupulozne gramzivosti koja se u našem narodu najbolje definira jednostavnom sintagmom „oči gladne“; biti umjeren u imetku, jelu, piću i ostalim aktivnostima koje karakteriziraju dunjalučki život.

Takovom umjerenotošću, insan dovodi svoje srce u stanje u kojem mu je mrsko svako djelovanje koje kvari njegovu direktnu korelaciju sa Njegovom blizinom.

Drugi korak

Drugi korak na putu zahida jeste ugasiti u sebi želju za vezivanjem koja ne veže za Allaha, dž.š. Ovo se prvenstveno odnosi na izuzimanje samoga sebe iz društva koje svojom atmosferom remeti čovjekovu misao o Stvoritelju. U jednoj predaji kaže se da su havarijuni (Isaovi, a.s. as-habi) pitali hazreti Isa: „*S kim da se družimo?*“ pa im je on odgovorio:

„Družite se s onim čija vas pojava navede da se sjetite Boga, čije riječi uvećavaju vaše znanje i čije djelo pomaže vašem ahiretu.“

Obzirom da je stvaranjem čovjeka, Svevišnji Gospodar u njega utisnuo neophodnost društvenosti, ljudska instiktivnost čovjeka potiče na socijalnost i učešće u međuljudskoj interakciji. No na čovjeku je da taj instikt usmjeri u pravom smjeru, u smjeru društva koje je u navedenim riječima opisao Isa, a.s., a ne u smjeru društva obilježenog malicioznošću koje čovjeka vremenom zarazi nekvalitetnim karakteristikama. Takvo društvo insan može prepoznati po svom duhovnom nemiru nakon sastanaka sa takvim društvom, po iscrpljenosti koja se ponekad reflektira i na fizički aspekt čovjeka, a naposljetku i lošim navikama koje čovjeka udaljavaju od slike moralnosti koju je uokvirio Živi Kur'an, a.s.

Treći korak

Treći korak na putu zahida jeste čišćenje svoga srca kao kuće Božije od svega što u srcu gradi kipove nifaka (licemjerstva) i rijaluka (samo-pokazivanja, pretvaranja). Ove riječi znače posvetiti pažnju osami u kojoj čovjek glača svoje srce zikrullahom i salavatima te tako u svojim prsim štitu i učvršćuje Božiju jednoću, te se čuvati od prikazivanja sebe u javnosti boljim nego što čovjek u stvarnosti jeste jer to u konačnici dovodi do samoljublja i hazardnog dizanja svoga ja u odnosu na Božije Ja. Srce koje se očisti od ovakvih manjkavosti biva odlikovano konstantnom svješću i spoznajom o Allahu Sveviš-

njem. O tome koliko smo svjesni o Allahu, dž.š. najbolje možemo ustanoviti našim odnosom prema namazu.

Prvenstveno, da li smo na vrijeme stali na namaz sa svješću da stojimo pred Stvoriteljem, potom da li smo u namaz stupili odjenuti bar onako kako nas ne bi bilo stid da stanemo pred velikodostojnike našeg vremena, da li su naše misli obuzete iskrenim razmišljanjem o Allahu ili su okrenute ka kojekakvim manje bitnim stvarima, da li je naše stajanje pred Gospodarom skrušeno i ponizno ili odudara od kodeksa skrušenosti, itd. Analizirajmo naš odnos prema namazu i rezultat će predstaviti stepen naše svjesnosti o Gospodaru svih svjetova.

Gospodaru naš!

Učini nas od istinskih zahida koji će sebe i svoje porodice poticati na skromnost, a udalji od nas licemjerstvo i samoljublje.

Gospodaru naš! Učini nas od onih čija će imena biti upisana u *Illijun*, a sačuvaj nas od onih čija će imena biti u *Sidždžinu*.

Gospodaru naš!

Oprosti grijeha nama, našim precima i potomcima, sačuvaj nas od kaburskog azaba i vatre džehennemske, i dopusti nam Poslanikov, a.s., Šefa'at tako Ti milosti Tvoje, a Ti si od milostivih Najmilostiviji.

Amin!

Piše:
Ajla Turčinović,
član redakcije

Oholost i zavist

Zlo i grijeh u čovjeku i svijetu su poznanica od nekih davnih vremena, recimo od nastanka svijeta. Onoga trenutka kada je na svijet poslan namjesnik, prvi čovjek Zemaljske kugle, zajedno s njim je došla i oholost. Zavist nastaje iz oholosti. Prvi čovjek je upravo iz tog razloga prognao na Zemlju.

Ljudski um najčešće teži ka onome što on nema, a neko drugi uživa u tome. Pohlepa onih koji nižu niske koraka po koncu ovoga svijeta dolazi do jednog zabrinjavajućeg nivoa, jer sve je više onih koji polaze pod mač sa dvije oštice, jedna da uzoholi, druga da da potporu tome.

Ovakve osobine u čovjeku ubijaju sposobnost za sazrijevanjem i usavršavanjem moralnih osobina. Onaj koji smatra da raspolaže nečim, a zapravo u svojoj riznici ne posjeduje ništa, taj neće ulagati napore da to dobije, već će izgubiti svoj značaj. Shodno tome, takva osoba neće vidjeti niti jednog čovjeka koji je dostojan poštovanja, osim sebe samoga.

Oholost i zavist su teške osobine koje čine da čovjek zaboravlja na svoje slabosti, pa stoga razumijemo da moć ozbiljno šteti našem umu. Iz perspektive jedne osobe koja je tek kročila na ovaj nepravedni svijet, pun različitih bolesti duše i uma, mogu reći da na licima ljudi često prepoznajem ove negativne karakteristike. Ap-surdna i razočaravajuća okolnost je činjenica da nečiji uspjeh više ne dolazi do izražaja, da je sve manje ljudi koji se raduju tuđoj sreći. U ovom naopakom svijetu, više nije važno ko smo zaista, već čiji smo, koliko imamo.

Bratoubistvima zbog zavisti svjedočimo svaki dan, ne razmišljajući o tome koliko to prelazi

u rutinu, a zapravo šteti našim zajednicama. Trudeći se da izbjegnemo teške optužbe, zaključujemo da je ovaj svijet u kojem mi živimo zapravo duboki bunar napunjen onima koji svoje zadovoljstvo stiču tlačenjem drugih, a na više stepene podižući egocentrizam od kojeg su građeni.

Bojim se priznati da upravo naša djeca od malena padaju pod sjenu oholosti i zavisti, shodno tome da se uvijek trude da budu jedno iznad drugog, a u svemu tome nailaze na ogromne potpore roditelja. Takve ideje nose sa sobom kroz proces odrastanja, sjeme je u njima posijano, a svakodnevno se zaljeva, izrasta, pa na kraju iznjedri plodove ovih „bolesti“.

Takvi plodovi su gorki po onoga ko ih isproba, a kušajući ih više puta postaju im slatki, pa im užitak tih plodova pruža zadovoljstvo, te na koncu više ni ne osjete silnu gorčinu onoga što čine.

Prilog krasi jedan citat o kojem bi svako od nas trebao razmislići i izvući važnu životnu poruku:

„Skroman čovjek može sve dobiti,
a ohol sve izgubiti; jer skromnost uvijek nailazi
na velikodušnost, a oholost na zavist“
Antonie de Rivarol

ŠTA SE KRIJE IZA STIHOVA?

Piše:
Belkis Öznur Köylü,
vanjski saradnik

Gost

O posjetioče uma moga
O lijepa smrti moja suđena
Domaćin sam ti ovih dana negdje iza sabaha
I sve ljepote me podsjećaju na tebe
A ja ne znam koje je boje ljepota tvoja
I na šta mirišeš kad rašire ti se krila

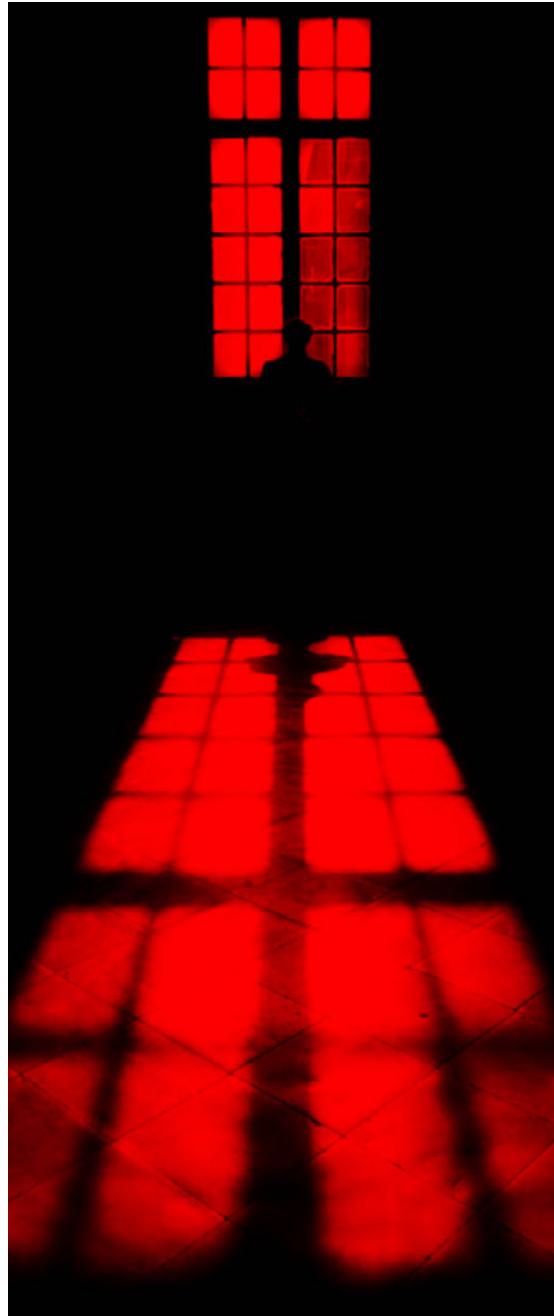
Kakva je živote ovo vrsta ljepote
Gdje sam živa, a neko me crveno vino opija
Da se ne opirem, ne bih da ti slažem
Ni slutila nisam ovo svoje usko preživljavanje
Gdje te zatvorenih očiju dozivam,
o lijepa smrti moja suđena

I priznajem ti da si duboka mirna luka
Da si mi široka pluća olovkom nacrtanim krilima

Kad bi mi rekli da će me zdravlje ovako boljeti
I da će me gušiti vene ljubavne krvi
Smireno bih rekla da mi je svijest obaviještena
O mjestu, vremenu i likovima do tančina

Među rječitim mačevima zamrznute odbrane
Niču brige nespretnosti strašljive, poludjele
I izgubljenih vrijednosti kojeg pretresa
moralno znanje
O smrti, ljubavi i religiji prolaznosti
O kopanju u sebi i neuspjelom pružanju ljubavi
O nedovoljnosti u do sad nikad dodijeljenoj ulozi

Da li je lakše brige brinuti ili lijepo umrijeti?

Refleksija pozicione istine

Ako bismo tražili istinu, našli bismo je u odsustvu laži. Tamo gdje laž caruje tu istina sumnja, sumnja bićem, sumnja jednom moždanom vijugom razumom obdarenog homo sapiensa. Svaki korak otkrivanja, dokaznim ustrojstvom činjenične utkanosti, bol je.

Naš narod, često kaže "istina boli", ne, istina ne boli, ona liječi lažne patogeni koji se šire kao kuga starog vijeka, nema spasa onom koga se dohvati a nema lijeka onom ko se neodlučno guši u moru tmine uskog vidika. Ustrajnost često tumačimo kao interval pozitivnog bdjenja, ali ustrajnost je bujica koja nosi pred sobom sve osim stabla njegovog korijenja duboko u zemlji koji pamti i bujicu, ali pamti i pustoš nastajanja bijele i crne klice koja danas crvenu boju destrukcije ispija. Laž, laž je ukusna, u početku ne osjetljiva, ali ubjedjuće karaktera, zato ne osudi dok bolje ne ponudiš, ne nudi dok ne provjeriš, a provjeri samo kantarom istog nad istim, jednakog nad jednakim da bi sutra klica bijela i crna bile jedno, kako su i stvorene.

S pozicije laži istina je laž, zato istinu treba tražiti s pozicije laži jer laž odiše sladunjavim okretom dječije nevinosti koja zamajava prvo i posljednje. Laž caruje u odsustvu istine zato sveto prestaje biti sveto, svaki koherentan korak oštре doze svetog tu presataje. Oni koji se doziraju često postaju ovisni, ta ovisnost nekada ima a nekada nema kraja, ukoliko ga nema ishod je jednak kao da ga ima. Uzvišeni Bog čovjeka je dozirao nestabilnim oružjem kojim danas pravi razliku među, već pomenutim, bijelim i crnim klicama, uslijed ne-

dostatka svijetlog horizonta (Kur'an) koji nadvisuje sve a njega ne nadvisuje ništa. Zato nosilac istine glavom ne udara špic Iblisov koji ga ovisnim, svakim udarom, čini već je takav u pokretu dobro. Zadah lažnog bjegstva traje i pogađa sve one koji se natapaju poltronskim uzdama koristeći njenu opojnost. Dok traje, rajske djele, udaljava čovjeka od prve zapovjedi njegove, udaljava ga od prvog kraja prvog početka (smrt i prozivljenje).

Drogira čovjeka shodno njegovim potrebama i prohtjevima, a svako da ima "jednu dolinu zlata poželio bi još jednu" i tako u nedogled, čovjek zbumjen, pao pred činjenicama istinskog besmrtnog safa (Allahove pravde) shvati da je došao kraj, kraj koji ga vodi u besmrtnost vječne zavisti (Allahove milosti).

Kraj je nužno nametnuo, ali u ovom slučaju je nužno prihvaćeno, nema odgode kada časno pero slomi svoj krak, kada prestane zvuk škripe istine i laži, ta pomno čuvana knjiga sve pamti, pamti i jasnu istinu i špic sa rubom krvavog tjemena naivne i nevine krvi. Ako sada slažeš, imaš to pravo, nisi slagao, već si prešutio i mirisao se vodom gasuljenog mejta, čuvari twoji, koliko pogled seže, udaljeni su od tebe. Ako sad istinu kažeš, imaš to pravo, tjeme twoje bijele ili crne klice dat će plodove vrsnog društva čijeg se prisustva sjećaš, ali ne pamtiš.

Zato pljuni kamen, puhni strelicu bolne istine pa koga pogodi i uspravi uspio je, koga obori pao je sedam slojeva zemljene prašine, dokučio je rijeku crvenog žara, tu nije kraj, na redba umri takvom je spas.

Šeb-i-arus – mladoženjina noć

Pogled ka tesavvufskom moru Dželaluddina Rumija

*Sjedio si u krajičku svoje skromne sobe.
U njoj takvoj, kakav si i sam bio, skroman.
Gorjela je vatra u peći pored, i pucketala od žara.*

UKRCAVANJE

Dželaluddin Muhammed Rumi ugledao je ovaj svijet u gradu Belhu, 6. rebihul-evvela 604. godine po hidžri. Sin je Behaudina Veleda, još jednog tesavvufskog velikana, koji je u njega i usadio prve cvjetove duhovnog znanja. Približavanje mongolske vojske ga je, kao dječaka od 13 godina, prinudilo da sa svojim ocem krene u muhadžirluk iz svog Belha. Taj put muhadžira je bio sebebiom da mlađi Dželaluddin uplovi u more mistike, čiji je kasnije i prvak postao. Putovali su kroz Horasan, preko tadašnjeg centra ummeta Bagdada, da bi naposljetku stigli u današnju Anadoliju koja je zbog višestoljetne bizantske tradicije još uvijek nosila svoje staro ime Rum – te je to i ključ njegovog toponimskog nadimka Rumi. Susreti sa Gazalijem i Omerom Hajjamom u Horosanu, te Feriduddinom Atarom i Šihabuddinom Suhreverdijem u Bagdadu su bili ključni elementi koji su u njega urezali karakteristični tesavvufski izričaj koji je kazivao kroz ram melanholičnosti, čežnje i uzvišene božanske ljubavi.

*Ali, nije mogla nadmašiti vatru u tebi,
što pucketala grdito, kao da zemlju cijepa.*

*Pisao si te stihove, znao si da se bliži kraj,
kada si pjevušio „Kad preselim, kad moj tabut“.
A ti stihovi, padoše na papir,
to je bio pepeo žara srca tvoga.*

IZLAZAK NA PUČINU

Noć mladoženje odnosno šeb-i-arus jeste Rumijeva godišnjica preseljenja u Kubbe Božanske ljubavi za kojom je svojim cjeloživotnim trajanjem čeznuo. Ta čežnja za susretom sa Vječnim ga je potakla da osjećaj svoga srca pretoči u tintu kojom su napisani najljepši tomovi religijske poezije poznati čovječanstvu. Kulminaciju svog duhovnog puta dostiže susretom sa još jednim tesavvufskim velikanom, Šems-i-Tabrizijem. U halu druženja sa hazreti Šemsom, Dželaluddin uglačava svoje srce u tesavvufskom kontekstu te doživljava posebnu vrstu božanske blizine koja biva centralom inspiracije do kraja njegovog života. U takvom zanosu izrekao je stihove koji su zapisani u djelu *Fahi ma fahi* a koji su svojevrsni uvod u jedno od najvećih djela sufiskske literature napisano u 6 džiltova (svezaka) sa više od 25 000 stihova koje se i skoro hiljadu godina kasnije devami po cijelom svijetu – Mesneviju. U derviškim

krugovima, Mesnevija se smatra svojevrsnim tefsirom Kur'ana časnog, u kojoj derviš prona-lazi odgovore na dileme sa kojima se susreće na svom duhovnom usponu.

*Nisi zalijevao taj žar suzama, niti si žalio
zbog odlaska, a ni nama nisi dao da tugujemo.*

*Znao si ti, da žar se ugasiti ne može,
da svjetlo njegovo se ne gasi.*

*Pak, ono samo još više bukti i sija,
kada se približi, Svjetlu nad svim svjetlima.*

LJEPOTE MORA MISTIKE

Zašto mladoženjina noć? Mladoženjina noć jeste momenat susreta sa svojom željno iščekivanom ljubavlju. Za Rumija to je susret tragača sa Traženim, ašika sa Mašukom, momenat susreta sa Vječnim i Onim koji je pun ljubavi. Svoju smrt je video tim momentom, te se za nju posebno spremao. Tragaoci Mevljaninog puta će naići na samrtni momenat njegovog života: vjerna supruga ponukana svojom ljubavlju i vezanošću za Dželaluddina, od njega traži da od Svevišnjeg zaište produženje svog dunjalučkog života. On joj odgovara:

Jesam li kradljivac?

Jesam li otuđio nečije pravo?

*Je li me zato hoćeš zatvoriti ovdje
i udaljiti od susreta sa Voljenim?*

Iz ovakvog odgovora možemo proniknuti u njegovu misao o smrti – za njega je to momenat slobode, u kojem se on oslobađa od tjelesnog odijela koje je njegova tamnica, momenat u kojem se duhovna ptica oslobađa kafeza profanosti i ulazi u svijet beskonačnosti Božije sveprisutnosti. Također, tragaoci Mevljaninog puta će naići i na njegovo učenje o dvostrukom rađanju čovjeka. Prvom rođenju, to jeste onom fizičkom rođenju kada čovjek dolazi na ovaj svijet ‘oslobađajući’ se majčinog tijela i oblačeći ljušturu ljudskog tjelesa, te drugom, onom metafizičkom rođenju, u kojemu se čovjek ‘oslobađa’ vlastitog tijela, u kontekstu oslobađanja

od strasti, prohtjeva odnosno svog onog niskog žbunja koje karakteriše ljudski krajolik, te se duhovno uzdiže na stepen *pročišćene duše (nefs-i-safiyya)*. Tragom njegovih učenja, Rumijev sin Sultan Veled je utemeljio mevlevijski derviški red – tarikat, čija je glavna karakteristika spiralni ples *semā*. Objašnjenje ovog sufiskog fenomena leži u prirodnoj cikličnosti univerzuma kako na mikro, tako i na makro planu; Zemlja se okreće oko Sunca, Sunce se kreće oko centra galaksije, galaksije se kreću oko zajedničkog masenog centra – tako i derviš; okreće se (čini tavaf) oko svog *fu'ada* koje je, kao čisto mu'minsko srce, božanska kuća.

*A tvoj pepeo na papiru, svjedodžba je
o želji za susretom, između ašika i Mašuka.*

Taj pepeo i dan danas, kao i ti, ostavio je trag.

PRISTANAK U SIGURNU LUKU

Mevlanine ideje koje pozivaju na askezu od životinjske komponente čovjeka su put koji je on utrao na tragu spoznaje Boga koji podstiče svoje vjernike da ga spoznaju (*Deus revelatus*). Poruke koje je širio u svojim bejtovima svakako da daju poseban pečat prvenstveno u oblasti islamske ezoterije (tesavvufa), a također i u oblasti religijske poezije kao i poezije općenito. Karakteristični opijat ljubavi koji karakteriše njegove stihove je danas prepoznatljiv segment tarikatske kulture u čitavom svijetu – brojna djela su urađena kao analiza tog segmenta. Na Istoku je poznat kao duhovni prvak i vrhunski učitelj na putu duhovnosti, dok je na Zapadu poznat kao glasnogovornik ljubavi, mudar čovjek i pobožni poeta – što se posebno može osjetiti čitanjem djela poznate orijentalistkinje Annemarie Schimmel na koju je njegova ličnost ostavila veliki trag.

*Njega crna zemlja ne gasi,
samo ga rasplamsa, kako god se činilo,
da tako nije, ti si znao i rekao nam:
„Zar na nebu Sunce, Mjesec,
kada zade, manje gori?“*

Piše:
Sejman Rekić,
član redakcije

Safvet-beg Bašagić - mozaik bošnjačke tradicije kroz poeziju

Svaka zemlja i narod imaju neke istaknute ličnosti bez kojih nije moguće zamisliti neki period ili važne događaje u društvu. Jedna od tih ličnosti među Bošnjacima jeste Safvet-beg Bašagić. Njegov lik i djelo nije u potpunosti poznat našem društvu, često ga pozajmimo površno, uzimajući neke crtice iz njegove bogate biografije. Mlađe generacije Safvet-bega pamte kao pisca nekih pjesama koje su čitali u sklopu izučavanja jezika u školi, kao političara koji je djelovao u vrijeme vladavine Austro-ugarske monarhije Bosnom i Hercegovinom, a neki ga pamte po tome što je prvi Bošnjak koji je doktorirao u Beču. Safvet-beg Bašagić je rođen 6.5.1870.godine u Nevesinju, osnovnu i srednju školu je pohađao u Mostaru i Sarajevu, a školovanje je nastavio u Beču gdje je izučavao arapski, perzijski i orijentalne jezike. Radio je kao profesor, pisao tekstove za tadašnje časopise, bio historičar, prevodilac sa orijentalnih jezika, našao je svoje mjesto u historiji ove zemlje i ostavio neizbrisiv trag, ne samo u svojoj političkoj već i u pjesničkoj karijeri. Safvet-beg, iznad svega što je radio, bio je nadprosječno nadaren pjesnik, a pisao je pod pseudonimom Mirza Safvet. U svojim je stihovima opjevao i očuvao neke važne elemente bošnjačke tradicije, a posebno je bio nadahnut patriotizmom.

Ašikovanje

Jedan poseban element u tradiciji Bošnjaka jeste ašikovanje. U prošlosti su se momci i djevojke prije sklapanja braka sastajali i razgovarali, momci bi najčešće dolazili pod prozor djevojaka i opjevali njihovu ljepotu svojim stihovima, a nekad bi im pjevali sevdalinke. Kroz pjesme Safvet-bega se može osjetiti ljepota zaljubljenosti, njegova inspiracija djevojkama u koje je bio zaljubljen i kojima je posvećivao te stihove. Svakoj posebno bi često navodio prednosti, mahane, neke specifičnosti i sve to uz posebnu dozu elegancije i sklada.

„Gledaj, draga kako slavulj
U đul-bašči ružu ljubi-
I pjeva joj slatke pjesme
Sve dok svijest ne izgubi!

Hajde da ja budem slavulj,
A ti budi rumen-ruža,
Da kušamo i mi slasti,
Koje njima ljubav pruža!“

(Sevdalije, 17)

Kada se čovjek upusti u čitanje Sevdalija i Ašiklija Mirze Safveta lako zaključuje da su tom pjesniku velika inspiracija ne samo djela na bosanskom jeziku, nego posebno djela na orientalnim jezicima koja je izučavao. U nekim pjesmama spominje poznate pjesnike arapske i perzijske književnosti, a u jednoj od pjesama ovako opisuje ljubav:

„Nit' ti mene razumiješ,
Nit' ja tebe razumijem;
S kijem da se sporazumim,
Kad se s tobom sporazumit-
Ne umijem?

Ja ti kažem da te ljubim,
A ti pitaš: šta to znači?
Ljubav nije puka fraza,
Da se drugom kojom fazom
Protumači.“

(Sevdalije, 32)

Kroz svoje pjesme Mirza Safvet se često bavi temama ljubavi i zaljubljenosti, vjerovatno mu je to bio način da pobegne od stvarnosti i ozbiljnosti života. Svakako, znao je pisati i „ozbiljnije“, pa tako možemo naći njegovo djelo „Kratka uputa u povijest Bosne i Hercegovine“, ali i „Mevlud“ koji je napisao, a koji se i danas izvodi na mevludskim svečanostima.

Mevlud

Mevlud je, možemo sa sigurnošću reći, jedno od najvažnijih Safvet-begovih djela, njime je dao neizmjeran doprinos tradiciji obilježavanja rođenja Muhammeda, a.s. U svom Mevludu Safvet-beg opisuje neke od najvažnijih događaja u Muhammedovom, a.s., životu, u spjevu o rođenju je pokazao svu raskoš svog pjesništva.

„Proljetno veče na zemlju pade
po nebū zvježđa blistati stade,
između zvježđa mjesec se šeće,
i bljeskom svojim posipa cvijeće.
Nebesa trepte u moru sjaja,
Zemlja izlaže sliku od raja.“

Kôiza rosne proljetne kiše,
sve nekim svježim životom diše,
sve nešto tiko šapće i veli,
sve nešto tajno traži i želi,
sve nešto rado gleda i sluša,
sve nešto novo saznati kuša.
Jer tako divne proljetne noći
Vidile nisu ničije oči.

...“ (Mevlud, Rođenje)

U svakom mevludu autori posvećuju posebnu pažnju najvažnijim događajima u Muhammedovom, a.s., životu, svaki od tih događaja označava jednu cjelinu Poslanikovog a.s., života. Rođenje kao početak osovjetskog života, prva objava kao početak misije, Miradž-uzdignuće u nebeske sfere kao vrhunac u misiji i smrt kao završetak i misije i života. Na početku spjeva o miradžu, Safvet-beg pokušava napraviti

rekapitulaciju cijele poslaničke misije Muhammeda, a.s., evo i kako:

„Mi slavimo Boga, Koji je Svog roba
Muhammeda pozvo u najljepše doba,
jedne ljene noći, na nebesa gori,
da s njim ko sa Svojim miljenikom zbori.

Te mubareć-noći, noći odabранe,
Bio je u dvoru žene Ummihane.
Klanj'o je i dugo molio se Bogu,
Da uništi mržnju i posije slogu,
Među zavađenu braću i plemena,
Od Iraka pa sve doli do Jemena!
Da arapski narod, kao jedna duša,
Njegovu nauku i zapovjed sluša,
Da trijebi korov po bijelu svijetu
I propovijeda Islam, vjeru svetu,
Koja čovječanstvo kao sunce grijе
I božansku ljubav među ljudi sije.

...“ (Mevlud, Miradž)

Patriotizam i lokalni patriotizam

Na kraju, Safvet-beg je dio svog pjesništva posvetio domovini, njegov patriotizam i lokalni patriotizam jako su izraženi u pjesmama njegove zbirke „Trofanda iz hercegovačke dubre“. Opjevavao je gradove Hercegovine, Hercegovinu, ali i Bosnu i Hercegovinu u cijelosti.

Svom rodnom Nevesinju je posvetio sljedeće stihove:

„Zdravo, o mila grudo, zdravo, o Nevesinje moje,
Ala si divno, krasno!
Ti si čarobom svojim opilo dušu mi mladu,
Dalo mi pojenje jasno.“

(Nevesinju)

Kroz svoju trofandu opjevao je Hercegovinu na najljepši način, spominjući njene gradove, utvrde ali i druge ljepote.

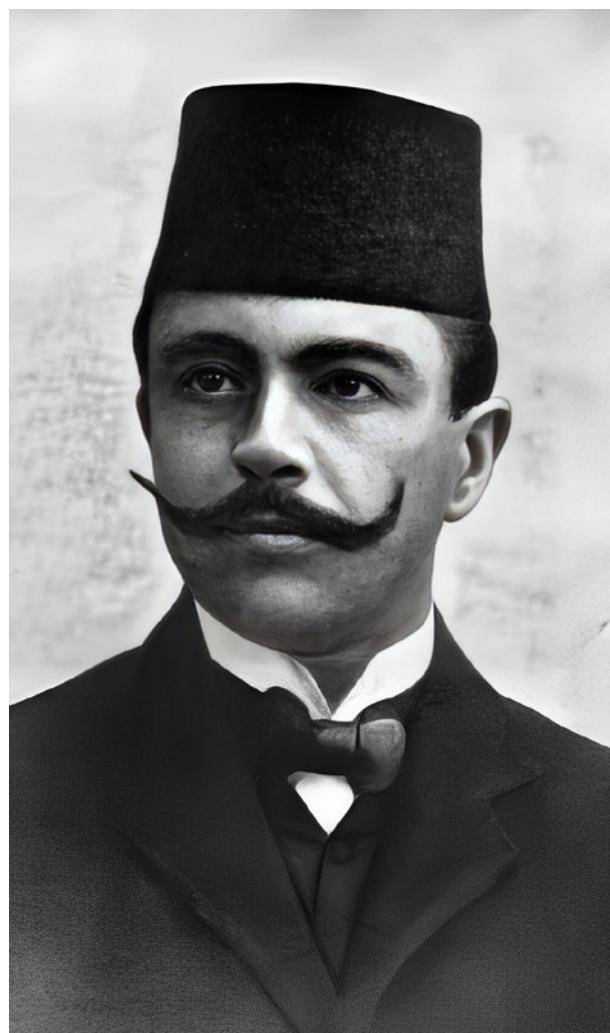
„Lijepa ti si, Herceg-zemljo,
Ljepša si od majskog cvijeta,
Milija si oku mome
Od ostalog svega svijeta.

Šarno cvijeće tvoga polja,
Svjetlo borje tvoga gaja,
Više mome oku gode
Već vrtovi Eden-raja.

...“

(Hercegovini, 3)

Nakon svega navedenog, a moglo se navest mnogo više, može se zaključiti da je Safvet-beg Bašagić svojevrstan mozaik bošnjačke tradicije kroz poeziju. Njegove pjesme i druga djela prožeti su elementima bošnjačke tradicije, uz simbiozu sa filozofijom tadašnjih perzijskih i arapskih pjesnika, a sve to uz pečat njegovog identiteta. Navedena djela su samo dio bogatog naslijeda Safvet-bega Bašagića, a oni koji ga žele bolje „upoznati“ to mogu kroz iščitavanje svih njegovih djela-tek tada se može shvatiti prava vrijednost ovog istaknutog bosanskog intelektualca.

Piše:
Šejla Nezirević,
glavni urednik

Ako smo pali, bili smo padu skloni

Život - nepregledno prostranstvo doživljaja. Veliko putovanje s mnogo oscilacija, s mnogo peripetija a povrh toga, kroz svaku poručića, prožima se misao: sve je prolazno.

Istovremeno, ova misao rađa svijest o nestalnosti i nestabilnosti, te naše pozicije u vrtlogu koji je oko nas.

Svaki novi tren, svaki novi udah i treptaj,daleko je od prethodnog, više se ne dodiruju, nit' prepliću. Izmiču jedan za drugim. Ono što je neminovno, svima nama kao učenicima života, dešavaju se podjednako i usponi i padovi. Jer, da bismo vispreno snažnije ustali i mogli ustrajati, moramo pasti mnogo dublje, otresitije. Ponekad je samo potrebno britka riječ poput oštice i pogled poput varnice, da nas dotakne, okrene i preokrene. Smisao se nazire u trenutku izdizanja iz ništavila u kojem ćemo, sigurni smo, ponovo zaroviti prvom prilikom slabosti. Stari Latini skrojili su onu dobro poznatu: *Per aspera ad astra - Preko trnja do zvijezda*. Mi smo uistinu, padu skloni nekada manje nekada više, ali nikada nismo potpuno zaštićeni od njega. To je ciklični proces, sveobuhvatnog učenja i usvajanja naučenog.

Nije sramota pasti, već ne pokušati ustati, golema je žalost. Srozati, suzbiti, udariti na sopstveni ego, jeste upravo ključ uspješnosti prevazilaženja.

Ipak, ne zaboravimo, da smo mali, u ovom kosmosu u nivou čestice praha. Mi mali, a stvorenji robovi Velikoga. Te kao takvi, imat ćemo dovoljno snage ukoliko je tražimo na pravim izvorima, ishodištu duše.

Piše:
Ismihana Mehic,
vanjski saradnik

Ja Mustafa, rana zvijezdo duge noći

*Bio je najljepši primjer intelektualca.
To je mislilac koji je govorio istine
o svome narodu, koji se hrabro i kritički
sučeljavao sa prošlošću i osvjetljavao je,
ali u istom trenutku imao i vizije.
Zato je Busuladžić dragocjen. (DŽ.L.)*

Roden je 1. aprila 1914. godine, u Gorici kod Trebinja. Korijeni njegove porodice potječu iz primorskih krajeva. Busuladžići i Bešovići potječu od dva brata koji su učestvovali u osvajanju Herceg Novog, zajedno sa admiralom Hajruddinom Barbarosom. Busuladžićev pradjed je bio pomorac. To nisu slučaju i korijen prezimena, busola – magnetna igla.

Želja za pisanjem stvorena je za vrijeme školovanja u Sarajevskoj medresi. Najveći utjecaj na Mustafu ostavio je njegov prof. Mehmed Handžić, koji je kod učenika uvijek budio želju za samostalnim naučnim radom. Busuladžić pripada posebnim generacijama koje su zaslužne za organiziranje različitih kulturno-obrazovnih aktivnosti, bili su to studenti koji su se željeli približiti narodu ali i narod približiti sebi.

Važno je napomenuti kako je Busuladžić bio prvi Bošnjak koji je jedan dio svog obrazovanja završio u Rimu. To ukazuje na hrabrost i slobodu njegovog duha. U Rim je otišao na post-diplomski studij iz orijentalistike a za vrijeme

boravka u Rimu imao je susrete sa čuvenim palestinskim muftijom El-Husseinijem, to mu je omogućilo da bolje razumije historijsku poziciju i put Bosne i Hercegovine i Bošnjaka.

Busuladžić je bio poznat po svojoj eleganciji, uvijek sa mašnom ili kravatom. Nosio je odijela zapadnjačkog tipa ali s fesom, njime je isticao svoj koncept susreta Istoka i Zapada. Oženio se nakon povratka iz Rima. Ubrak je stupio u petak, 1942. godine, sa simpatičnom Zehrom Šestić. Njegov punac Omer efendija je bio poznati trgovac i učenjak. Mustafina supruga Asija Zehra hanuma rodila je dvoje djece, Lejlu i Muhameda.

Busuladžić je živio i djelovao u jako teškim vremenima, dok je skoro cijeli islamski svijet bio koloniziran i ponižen. Bez obzira na kratak život njegovo djelovanje je od izuzetne važnosti jer se uvijek isticao na intelektualnoj sceni Bošnjaka. Godinama je bio zabranjen pisac i njegovo djelo je stavljano u negativan kontekst saradnje sa fašističkim režimom. Bošnjacima je u tom periodu negiran njihov nacionalni identitet, kao i pravo na biološki opstanak.

Bio je poznat kao izuzetan predavač, uvijek rado dočekivan gost. Njegova predavanja štampa je tada ocjenjivala kao revolucionarne i dobro prihvaćene. Bio je jako mlad ali za svoje vrijeme vrlo ugledan pisac i govornik.

Naslućivao je zlo koje donosi novi režim kao i ono što slijedi svakome ko mu se nađe na putu. Zbog svog društvenog utjecaja i intelektualne hrabrosti bio je zanimljiv policijskim organima NDH. Bio je zgrožen srpskom politikom i uvijek govorio "da su između muslimana i Srba svi mostovi porušeni." Busuladžić se u nekoliko navrata osvrnuo na tadašnja četnička divljanja po selima istočne Bosne. On nas podučava da se ne zavaravamo lijepim riječima i lažnim obećanjima već objektivno gledamo poziciju u kojoj se nalazimo.

Polovinom aprila 1945. godine pretresli su mu stan i odnijeli njegovu pisaču mašinu. Kada su partizani ušli u Sarajevo pozvali su preko oglasne stanice sve građane da se prijave u "Vojni logor". Mustafa je otišao ali ga nisu prozvali sa ostalim narodom. Sutradan, kada se vratio, dočekali su

ga naoružani vojnici i odmah zatvorili u vojni zatvor. Nove vlasti su imale spremam spisak osoba koje treba ukloniti sa društvene scene, istaknuti kritičar socijalizma je morao biti na tom spisku. Izveden je pred Vojni sud Komande grada Sarajeva, sud koji je bio okrutan zbog smrtnih kazni koje je često donosio. Istraga i suđenje vođeni su jako brzo, sa slabim tj. nikakvim dokazima. Zapisnik je kucan pisaćom mašinom na ekavici, to puno govori o promjeni jezičke i nacionalne paradigme u Bosni i Hercegovini. Sudski proces trajao je samo dva dana, uz prisustvo odabranih osoba koje su doprinosile atmosferi linča. Busuladžić je u zatvoru ostao tri mjeseca i tamo preživio ogromne torture.

U presudi se kaže da je Busuladžić kriv po nekoliko tačaka čime je počinio krivična djela narodnih neprijatelja i ratnih zločinaca. Osuđen je na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak časnih prava i konfiskaciju njegove imovine u korist narodnooslobodilačkog fronta. Mogućnost žalbe ili apelacije višem судu nije ponuđena. Presuda je bila konačna i izvršena u najskorije vrijeme. Ova kazna i svaka njoj slična trebale su pokazati kako se nova vlast misli ozbiljno obračunavati sa svojim neistomišljenicima. Komunisti su tada morali biti u pravu, bez obzira na to što argumenti ne postoje.

Prije smrte kazne predao je svoj Kur'an i tespih zatvorskom brijaču kako bi on to predao njegovom sinu, nakon toga su ih odveli prema sarajevskom naselju Velešići. Kasnije su saznali da su tamo i strijeljani. Strijeljanje je izvršeno u ranim jutarnjim satima a na mjestu strijeljanja pronašli su fes i naočale, po tome je Busuladžić bio prepoznatljiv.

Mustafa Busuladžić je žrtva komunističkog režima, komunisti su znali koliko je on za njih opasan živ ali i mrtav. Njegovo tijelo je zakopano u tajnosti, ni danas ne znamo gdje mu je mezar. Bez nišana na ovoj zemlji nastanili smo Mustafu u kolektivnom pamćenju kao simbol koji nadilazi sistem koji ga je osudio na smrt.

SJEME ŽIVOTA

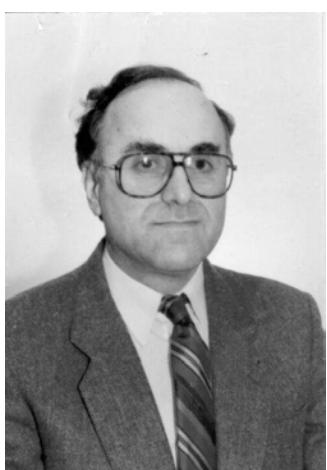

Priredila:
Lamija Spahić,
zamjenski
glavni urednik

Šehidi našeg Fakulteta

Mi smo mlada generacija, rođeni u vrijeme kada se naša domovina oporavljala od teške agresije, a o našim herojima nismo dovoljno čuli. Ponekad se neke stvari potiskuju, samo iz straha da ne budemo „dosadni“ sa njima, ali iako je ratni period iza nas, nikako ga ne smijemo potisnuti u zaborav. Među hiljadama ljudi koji su svoje živote dali na šehidskom putu, nalaze se i članovi Ilmijje; imami, učenici, studenti i profesori... Na nama, generacijama koje dolaze poslije njih, težak je teret. Valja sačuvati iskru vjere i ljubavi prema domovini od gašenja. Svoje živote, na plemenitom putu položiše naši životni učitelji, a mi se svojim znanjem moramo izboriti protiv onih koji su mislili da nas mogu uništiti, a ne znadoše da ono što ostavimo iz sebe, vječno sija. Kako reče naš prvi Predsjednik, Alija Izetbegović: „U zemlju su nas pokopali, ali nisu znali da smo sjeme.“, a pa mi smo ono što je izraslo i ostalo da govori o onima koje nemilosrdno ubiše i u zemlju pokopaše. Kroz ovaj broj, spomenuti ćemo šehide našeg Fakulteta i na taj način, još jednom odati ćemo im počasti na dunjaluku, moleći Uzvišenog da ih na ahiretu obraduje najvišim deredžama.

Ukoliko smo nekog izostavili ili nešto pogrešno napisali, tražimo halala. Informacije o šehidima preuzeli smo iz knjige profesora Muharema Omerdića, *Monografija; Imami šehidi*.

Šukrić Nijaz

Mr. Nijaz Šukrić rođen je 15.5.1940. godine u mahali Donje Osoje u Travniku od oca Muhameda iz Prizrena i majke Sidike iz Trebinja. Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu završio je 1959. godine. Nakon toga upisao se na studij orientalistike na Filološkom fakultetu u Beogradu. Nakon osnivanja Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu 1980. bio je postavljen za predavača na predmetu “Povijest islamske kulture i civilizacije” Agresija na R Bosnu i Hercegovinu mr. Šukrića zatekla je u Sarajevu. Njega i cijelu njegovu porodicu srpski su agresorski vojnici nakon okupacije Aerodromskog Naselja, gdje je Nijaz-ef. imao stan, zarobili i odveli u koncentracioni logor “Kula” kod Sarajeva. Poginuo je 29.8.1992. godine u 52. godini života, zajedno sa svojim jedanaestogodišnjim sinom Muhamedom.

Čelebić Abdulah

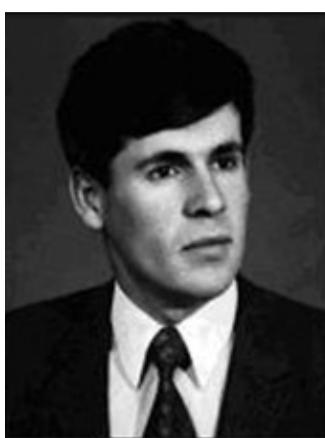
Abdulah-ef. Čelebić, sin Ahmed-efendije i Ćamile, rođen je 10.7.1961. godine u Donjem Kaknju kod Kakanja. Nakon završene Gazi Husrev-begove medrese 1979. upisao se na Islamski teološki fakultet u Sarajevu i diplomirao 26.4.1984. godine.

“Bio je sjajan teolog, učitelj, odličan pedagog i izvanredan saradnik. Služeći se arapskim, engleskim i francuskim jezikom, dao je ogroman doprinos plodotvornoj saradnji Mešihata sa mnogim značajnim islamskim institucijama u svijetu”, napisali su u posmrtnom slovu njegovi prijatelji. Također je bio vrstan kaligraf i orator. Objavio je više naučnih radova, prijevoda i knjiga. Prilikom svoga odlaska na zadatku, izlazeći iz kuće, poginuo je od granate ispaljene sa srpskih položaja 10.10.1992. godine. Tada su mu kćerka i supruga bile ranjene.

Hrustanbegović Ćerim

Ćerim-ef. Hrustanbegović, sin Muhamedov i Najilin, rođen je u Janji 12.9.1960. godine. Gazi Husrev-begovu medresu završio je 1980. godine. Na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu diplomirao je 1985. godine. 29.3.1990. godine Ćerim-ef. imenovan je za administratora sistema u centralnoj jedinici u Izdavačkoj djelatnosti “El-Kalem”. Dana 22.2.1993. godine, vraćajući se na odmor s borbenog položaja, u neposrednoj blizini Ćerim-efendije eksplodirala je granata ispaljena sa srpskih agresorskih položaja i njezin skoro nevidljivi djelić pogodio ga je i tako zaustavio jedan plemenit i plodan život.

Karaman Safet

Safet-ef. Karaman, sin Mustafin i Bibin, rođen je 29.11.1949. godine u Okrugloj kod Višegrada. Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu završio je 1973. godine. Nakon toga je diplomirao i na Islamskom teološkom fakultetu u Sarajevu.

Bio je vrlo ugledan imam. Odlikovao se ustrajnošću, srpljivošću, ljepim odgojem i pobožnošću. Volio je islam, a tako je odgajao i svoju djecu. Oba su mu sina završila medresu, hifz i fakultet. Srpske vojne, paravojne i policijske snage nakon okupacije Višegrada zarobljavale su bošnjačko stanovništvo, odvodile ga u koncentracione logore i ubijale. Dana 7.6.1992. godine odveli su i Safet-efendiju iz njegovog stana u nepoznatom pravcu, i od tada mu se gubi svaki trag.

Memić Sakib

Sakib-ef. Memić, sin Ahmetov i Fatin, rođen je 24.3.1968. godine u Glodima kod Zvornika. Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu završio je 1987. godine.

Po završetku Medrese i odsluženja vojnog roka upisao se na Fakultet islamskih nauka u Sarajevu. Nakon ramazana 1992. godine, koji je proveo na terenu, onemogućeno mu je bilo da nastavi studije, pa se zapošljava kao imam, hatib i muallim u džematu Ravne – Donja Kamenica, u Odboru Islamske zajednice Zvornik.

Od 11.7.1995. godine, kad je srpski agresor okupirao Srebrenicu, Sakib-ef. je nestao. Vođen je među nestalima dok nisu pronađeni njegovi zemni ostaci u masovnoj grobnici u Glogovoj kod Bratunca. Nakon identifikacije skeletnih ostataka i dženaze, sahranjen je u šehidsko mezarje u Potočarima među šehidima Srebrenice.

Spahić Almasa

Almasa Spahić, kćerka Iismetova i Hasnijina, rođena je u Visokom 1971. godine. Završila je Gazi Husrev-begovu medresu 1990. godine, a potom se upisala na Fakultet islamskih nauka u Sarajevu. Pohađala je drugu godinu Fakulteta. Bila je društvena, druželjubiva i draga osoba među studentima.

Jednog "mirnog" dana u opkoljenom Sarajevu, u nedjelju, 23.8.1992. godine, mučki ispaljena granata sa srpskih agresorskih položaja okolo grada pala je u "Velike Daire" na Baščaršiji i ubila Almasu, dvije njezine sestre: Melihu (r. 1961) i Mahiru (r. 1966), te Melihinu sedmogodišnju kćer Esmu i još četiri osobe.

Šljivo Iismet

Ismet-ef. Šljivo, sin Hamidov i Eminin, rođen je 27.11.1964. u Pšeniku kod Jajca. Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu završio je 1984. godine. Uz rad u džematu studirao je na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu. Istakao se kao urednik i voditelj radio-emisije "Putevi islama". Također je bio vrlo aktivna u radu s omladinom.

Po izbijanju agresije na BiH uključio se u redove Armije RBIH, stavljajući se u odbranu opsjednutog Sarajeva. Za Iismet-efendiju njegovi su saborci rekli da je bio jedan od najhrabrijih boraca "Bosne 13A". Poginuo je 13.6.1992. godine u borbama sa srpskim agresorskim snagama na Debelom brdu – Zlatištu iznad Sarajeva.

POŠALJI
ŠTA
ŽELIŠ
GDJE
ŽELIŠ
U BIH

1312
BH POŠTA
www.posta.ba

 BH POST
EXPRESS

